

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Program nauczania geografii

dla Gimnazjum

„WSPÓLNIE W LEPSZĄ E-PRZYSZŁOŚĆ”

opracowany

w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,

Priorytet III: Wysoka jakość systemu oświaty,

Poddziałanie 3.3.4 Modernizacja treści i metod kształcenia,

realizowany w ramach projektu

„Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych”

w Zespole Gimnazjalno-Skolno-Przedszkolnym

w Chocianowicach.

Autor: Mirosław Gos

Program został napisany na podstawie programu Magdaleny Jankun – „Geografia oknem na świat” (program nauczania geografii w gimnazjum)

1. Wprowadzenie

INNOWACYJNOŚĆ PROGRAMU NAUCZANIA „Wspólnie w lepszą e-przyszłość”

Innowacyjność programu nauczania „Wspólnie w lepszą e-przyszłość” zasadza się na możliwości wykorzystania podczas lekcji geografii bogatej bazy Zespołu Gimnazjalno – Szkolno – Przedszkolnego w Chocianowicach. Zajęcia mogą się odbywać w pracowniach komputerowych, przy użyciu tablic multimedialnych, z wykorzystaniem programów i filmów edukacyjnych do nauki przedmiotów, kamery i aparatów fotograficznych. W każdej klasie znajduje się projektor i komputer. Do sprawdzenia wiedzy uczniów, a także do przeprowadzenia ciekawej lekcji można wykorzystać piloty z zestawu TESTICO. Uczniowie klas I-III posiadają laptopy w ramach projektu Cyfrowa Szkoła. W szkole działa platforma edukacyjna. Ogromnie ważną rolę we wszystkim, co związane z edukacją odgrywa nauczyciel, który musi nieprzerwanie dostosowywać się do kontekstów, w jakich przebiega jego praca. Wyznacznikami atrakcyjności współczesnego nauczyciela są nie tylko wiedza, umiejętności w ogóle, ale również umiejętność wykorzystania komputera podczas lekcji. I nie idzie tu tylko o włączenie płyty znajdującej się w obudowie dydaktycznej podręcznika, ale również o tworzenie własnych materiałów, o wykorzystanie platformy edukacyjnej, bloga, poczty elektronicznej itp. Umysły naszych uczniów kształtują się dziś poprzez media. Program niniejszy pozwala pogodzić kształcenie przyrodnicze z kształceniem informacyjno-komunikacyjnym. Na lekcjach geografii uczniowie m.in. będą się uczyć celowego gromadzenia i przetwarzania wiadomości przy wykorzystaniu środków informatycznych.

Nowocześnie wyposażone pracownie szkolne wymagają od nauczyciela geografa biegłości w posługiwaniu się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi. W jaki sposób może wykorzystać TI? Podczas lekcji dzięki odpowiednim programom zostaną stworzone lub tylko wykorzystane mapy mentalne. Systematycznie będzie tworzony przez nauczyciela bank przydatnych stron internetowych.

Aby móc w maksymalnym stopniu wykorzystać posiadany sprzęt, bazując jednocześnie na wiedzy i umiejętnościach uczniów, nauczyciel-geograf powinien wiedzieć, iż podstawa programowa kształcenia ogólnego elementy technologii informacyjnej i komunikacyjnej lokuje w wielu miejscach na różnych etapach edukacyjnych:

- po VI klasie szkoły podstawowej uczeń umie posługiwać się komputerem w podstawowym zakresie: uruchamia program, korzystając z myszy i klawiatury; wie, jak trzeba korzystać z komputera, żeby nie narażać własnego zdrowia; stosuje się do ograniczeń dotyczących korzystania z komputera;
- na lekcjach historii podaje przykłady ważnych problemów współczesnej Polski, korzystając z różnych źródeł informacji (od osób dorosłych, z prasy, radia, telewizji, Internetu), wymienia korzyści i niebezpieczeństwa korzystania z mediów elektronicznych;
- na lekcjach muzyki korzysta z multimedialnych źródeł muzyki i informacji o muzyce;
- na lekcjach plastyki korzysta z przekazów medialnych oraz stosuje ich wytwory w swojej działalności twórczej (zgodnie z elementarną wiedzą o prawach autora), realizuje projekty w zakresie form użytkowych, w tym służące kształtowaniu wizerunku i otoczenia człowieka oraz upowszechnianiu

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

kultury w społeczności szkolnej i lokalnej (stosując także narzędzia i wytwory multimedialne), rozróżnia określone dyscypliny w takich dziedzinach jak: architektura, sztuki plastyczne oraz w innych dziedzinach sztuki (fotografika, film) i przekazach medialnych (telewizja, Internet).

Znajomość tych zagadnień pozwoli również na lepszą współpracę z nauczycielami innych przedmiotów i umożliwi lepszą realizację celów nie tylko geograficznych.

Codzienna praca z laptopami, łatwy dostęp uczniów do Internetu wymagają, aby nauczyciel zwracał uwagę podczas lekcji geografii, a także zadając prace domowe, na możliwe rodzaje zagrożeń:

- dotyczące aspektów fizycznych i psychicznych, takich jak wzrok, postawa (skrzywienie kręgosłupa), otyłość, zaburzenia centralnego układu nerwowego, zaburzenia emocjonalne i interpersonalne, uzależnienie od wirtualnej rzeczywistości;
- dotyczące aspektów społecznych, np. zachowania nieetyczne spowodowane anonimowością i brakiem kontroli przy komputerze i w sieci, utrata prywatności, poczucie braku bezpieczeństwa;
- dotyczące sfery intelektualnej, np. bezkrytyczne zaufanie możliwościom urządzenia, bezkrytyczne przekonanie, że Internet jest źródłem wszelkiej wiedzy itp.

Charakterystyka ucznia klasy I PG

Uczeń kończący klasę VI SP:

- posiada świadomość przynależności do zespołu klasowego
- jest w dużej mierze zdyscyplinowany
- zna normy i zasady zachowania
- pracuje systematycznie i sumiennie
- ma ogólną wiedzę o świecie, o płynących korzyściach i negatywnych skutkach rozwoju cywilizacji
- jest tolerancyjny, koleżeński im pomocny
- sprawnie posługuje się technologią komputerową i informacyjną
- chętnie pracuje na rzecz szkoły i klasy

Baza szkoły:

- dwie pracownie komputerowe
- dwie tablice multimedialne
- programy i filmy edukacyjne do nauki przedmiotów
- kamery i aparaty fotograficzne
- zestaw TESTICO
- mikroskopy , luneta

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- w każdej klasie projektor i komputer
- biblioteka PG wyposażona w lektury szkolne
- uczniowie klas IV- VI posiadają laptopy w ramach projektu Cyfrowa Szkoła

2. Propozycje działań nauczyciela kształtujące najważniejsze umiejętności zdobywane przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego (czyli tzw. kluczowe)

Treści opracowane w proponowanym programie nastawione są na kształtowanie kompetencji kluczowych zawartych w podstawie programowej, Należą do nich:

- czytanie – umiejętność czytania ze zrozumieniem, wykorzystywanie i refleksyjne przetwarzanie tekstów, w tym tekstów kultury i nauki, prowadząca do osiągnięcia założonych celów, rozwoju osobowego uczniów oraz aktywnego ich uczestnictwa w życiu społeczeństwa,
- myślenie matematyczne – umiejętność korzystania z odpowiednich narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz formułowania wniosków opartych na rozumowaniu logicznym (logika – dział matematyki),
- myślenie naukowe – umiejętność wykorzystania wiedzy o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa,
- umiejętność komunikowania się w języku ojczystym – zarówno w mowie, jak i w piśmie, z wykorzystaniem terminologii naukowej,
- umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi,
- umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji zawartych w różnorodnych źródłach,
- umiejętność rozpoznawania własnych potrzeb edukacyjnych oraz uczenia się,
- umiejętność pracy zespołowej.

Program zawiera wiele propozycji metod aktywizujących, przygotowanych do każdej jednostki lekcyjnej, w celu kształtowania u uczniów wielu umiejętności. W tworzeniu programu wziąłem pod uwagę nowoczesne środki dydaktyczne, przede wszystkim korzystanie z zasobów portalu edukacyjnego Scholaris, a także indywidualizację procesu nauczania poprzez uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów.

3. Propozycje działań nauczyciela gwarantujących realizację zadań ponadprzedmiotowych wynikających z podstawy programowej

Realizacja zadań ponadprzedmiotowych:

- ❖ część zagadnień programu nauczania geografii jest związana z wieloma przedmiotami szkolnymi i będą one realizowane we współpracy z nauczycielami tychże przedmiotów
- ❖ treści realizowane z nauczycielami matematyki, fizyki, biologii, chemii, historii i woś-u będą specjalnie oznaczone w niżej zapisanym programie nauczania geografii

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

❖ ogólne elementy realizacja zadań ponadprzedmiotowych:

- matematyka – następujące treści będą realizowane we współpracy z nauczycielem matematyki:

- dział „Czytanie, interpretacja i posługiwanie się mapą” – rozwiązywanie zadań z zastosowaniem skali, orientacja z wykorzystaniem współrzędnych, odliczanie różnicy wysokości
- dział „Kształt Ziemi. Ruchy Ziemi i ich następstwa” – rozwiązywanie zadań z użyciem jednostek czasu, obliczanie wartości kątowej związanej z wysokością Słońca
- dział „Wybrane zagadnienia z geografii fizycznej” – obliczanie średnich temperatur, amplitud temperatur i sum opadów, rysowanie i odczytywanie diagramów klimatycznych
- dział „Ludność Polski i urbanizacja” – obliczanie wskaźników demograficznych

- fizyka - następujące treści będą realizowane we współpracy z nauczycielem fizyki:

- dział „Kształt Ziemi. Ruchy Ziemi i ich następstwa” – elementy astronomii (budowa Wszechświata, Słońca i Ziemi), charakterystyka ruchów Ziemi
- dział „Wybrane zagadnienia z geografii fizycznej” – oddziaływania fizyczne wewnątrz Ziemi; ruchy płyt; grawitacyjne oddziaływania wody, lodu, siły działające przy przemieszczaniu się wody, lodu i piasku; fizyka atmosfery; ruchy wody morskiej
- dział „Położenie i środowisko przyrodnicze Polski” – oddziaływania fizyczne wewnątrz Ziemi; ruchy płyt; grawitacyjne oddziaływania wody, lodu, siły działające przy przemieszczaniu się wody, lodu i piasku; fizyka atmosfery
- dział „Regiony geograficzne Polski” – grawitacyjne oddziaływania wody, lodu, siły działające przy przemieszczaniu się wody, lodu i piasku; fizyka atmosfery; ruchy wody morskiej
- dział „Wybrane regiony świata” – ruchy płyt; grawitacyjne oddziaływania wody, lodu, siły działające przy przemieszczaniu się wody, lodu i piasku; fizyka atmosfery; ruchy wody morskiej

- chemia - następujące treści będą realizowane we współpracy z nauczycielem chemii:

- dział „Położenie i środowisko przyrodnicze Polski” – skały i minerały
- dział „Ochrona środowiska” – chemiczne źródła zanieczyszczeń, sposoby utylizacji ścieków i odpadów
- dział „Regiony geograficzne Polski” – cechy chemiczne wody morskiej

- biologia - następujące treści będą realizowane we współpracy z nauczycielem biologii:

- dział „Wybrane zagadnienia z geografii fizycznej” – zróżnicowanie świata roślin i zwierząt

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- dział „Położenie i środowisko przyrodnicze Polski” – świat roślin i zwierząt Polski, lasy w Polsce
- dział „Ludność Polski i urbanizacja” i „Wybrane regiony świata” – biologiczne cechy populacji
- dział „Europa” i „Wybrane regiony świata” – świat roślinny i zwierzęcy
- historia - następujące treści będą realizowane we współpracy z nauczycielem historii:
 - dział „Ludność Polski i urbanizacja” – zmiany liczby ludności na przestrzeni wieków, zmiany osadnictwa
 - dział „Europa” i „Wybrane regiony świata” – najstarsze cywilizacje Europy, Azji i Ameryki
- WOS - następujące treści będą realizowane we współpracy z nauczycielem WOS-u:
 - dział „Europa” – procesy integracyjne w Europie – UE
- język polski - następujące treści będą realizowane we współpracy z nauczycielem języka polskiego:
 - wszystkie działy – zastosowanie terminologii geograficznej (naukowej)
 - wszystkie działy – pisanie z dużej litery nazw geograficznych
 - wszystkie działy – czytanie ze zrozumieniem
- przedmioty kulturowe (plastyka, muzyka) - następujące treści będą realizowane we współpracy z nauczycielem w/w przedmiotów:
 - wszystkie działy – rysowanie i analiza obrazów
 - dział „Europa” i „Wybrane regiony świata” – rozpoznawanie kierunków w architekturze
- informatyka - następujące treści będą realizowane we współpracy z nauczycielem informatyki:
 - wszystkie działy – wykorzystanie źródeł informacji w zasobach Internetu

Szczegółowe cele edukacyjne – wymagania ogólne

1. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.

Uczeń dokonuje obserwacji i pomiarów w terenie; potrafi korzystać z planów, z map, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu gromadzenia, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.

2. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.

Uczeń posługuje się podstawowym słownictwem geograficznym w toku opisywania oraz wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym; identyfikuje związki i zależności w środowisku przyrodniczym, gospodarce i w życiu społecznym w różnych skalach przestrzennych (lokalnej, regionalnej, krajowej, globalnej); rozumie wzajemne relacje przyroda–człowiek; wyjaśnia różnicowanie przestrzenne warunków środowiska przyrodniczego oraz działalności człowieka na Ziemi.

3. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności geograficzne w celu lepszego rozumienia współczesnego świata i swojego w nim miejsca; stosuje wiadomości i umiejętności geograficzne w życiu codziennym, m.in. w racjonalnym wykorzystaniu zasobów środowiska.

4. Kształtowanie postaw.

Uczeń rozwija w sobie: ciekawość świata poprzez zainteresowanie własnym regionem, Polską, Europą, światem; świadomość wartości i poczucie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze i kulturowe własnego regionu i Polski; patriotyzm i poczucie tożsamości (lokalnej, regionalnej, narodowej) przy jednoczesnym poszanowaniu innych narodów i społeczności – ich systemów wartości i sposobów życia

Cele kształcenia:

- kształtowanie w uczniach przekonania, że podstawą współczesnych nauk przyrodniczych, w tym geografii, jest umiejętne stosowanie wiedzy w praktyce, w życiu codziennym,
- korzystanie z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu przetwarzania i prezentowania informacji,
- orientowanie się w przestrzeni geograficznej – całościowy odbiór rzeczywistości otaczającej ucznia,
- wyjaśnienie podstawowych pojęć i praw, które ułatwiają zrozumienie procesów zachodzących w środowisku człowieka: lokalnym, regionalnym, globalnym,
- przedstawianie i interpretacja tematyki geograficznej za pomocą różnych form przekazu, np. fotografii krajobrazu, zdjęć satelitarnych i lotniczych, wykresu, opisu, modelu, technik multimedialnych,
- prowadzenie obserwacji bezpośrednich i pośrednich krajobrazu, jego elementów i składników, procesów i zjawisk geograficznych,
- korzystanie z map, planów, fotografii, schematów, rysunków,
- posługiwanie się rocznikiem statystycznym i innymi tekstami źródłowymi,
- wykonywanie odkrywki geologicznej, profilu glebowego,
- przewidywanie następstw w czasie i przestrzeni wynikających z naruszenia równowagi w środowisku przyrodniczym,
- rozwijanie aktywności poznawczej uczniów dzięki wykorzystaniu różnych środków dydaktycznych i źródeł wiedzy,
- kształtowanie łatwości wypowiedzi poprzez stosowanie różnorodnych metod aktywnych i aktywizujących,
- angażowanie uczniów w projekt edukacyjny,
- kształtowanie umiejętności skutecznego komunikowania się, czyli umiejętność współpracy w grupie,
- rozwijanie zainteresowania geografiami, jako nauką przydatną w życiu, a przez to wpływanie na planowanie rozwoju ucznia i jego kreatywności oraz motywowanie do osiągania coraz wyższych celów.

Cele wychowawcze:

- dbanie o stan środowiska przyrodniczego we własnym regionie,
- podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska w swoim otoczeniu bądź zachęcanie innych do takich działań, zgodnie z własnymi przekonaniami,

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- docenianie roli przyrody w życiu człowieka i uwrażliwianie na jej piękno,
- krytyczne ocenianie działalności człowieka w środowisku geograficznym,
- wyrabianie poczucia tożsamości narodowej, regionalnej i lokalnej,
- budowanie miłości do własnego regionu i ojczyzny,
- wyrabianie szacunku (i dumy) do dziedzictwa kulturowego własnego regionu i ojczyzny,
- uświadamianie postaw poszanowania innych narodów, systemów wartości i sposobów życia,
- wyrabianie szacunku do pracy własnej i innych,
- budowanie dobrej współpracy w grupie, rozwiązywanie problemów

Indywidualizacja procesu nauczania

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej: „Nauczyciel jest obowiązany indywidualizować pracę z uczniem na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, odpowiednio do jego potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych. Nauczyciel zobowiązany jest na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, jak również na podstawie orzeczenia o podstawie kształcenia specjalnego; albo nauczania indywidualnego dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom”. Dostosowanie wymagań powinno dotyczyć form i metod pracy z uczniem. Nauczyciel nie może obniżyć wymagań wobec uczniów z normą intelektualną, ale realizować je na poziomie wymagań koniecznych, podstawowych. Jednym ze sposobów jest dostosowanie ćwiczeń, zadań i poleceń przeznaczonych dla uczniów z trudnościami i propozycje zadań o większym stopniu trudności dla uczniów zdolnych. Trudności w uczeniu się geografii uwarunkowane mogą być zaburzeniami funkcji percepcji wzrokowej (zaburzona analiza i synteza wzrokowa, zaburzona spostrzegawczość wzrokowa, zaburzona pamięć wzrokowa) i zaburzeniami orientacji przestrzennej. Proponuję różne sposoby pracy z uczniem: pomoc w czytaniu poleceń i treści zadań, sprawdzanie stopnia zrozumienia tekstu i poleceń, wydłużanie czasu na pracę z tekstem i wykonanie prac pisemnych, sprawdzanie zapisów ucznia, ćwiczenia umożliwiające utrwalenie obrazu graficznego, kierunków, umieszczanie w widocznym miejscu nowych terminów, plansz, map, częste ćwiczenie umiejętności odczytywania informacji z map, dostrzeganie wkładu pracy ucznia. Zachęcam do częstego stosowania metod aktywizujących, które mobilizują ucznia do rozwiązywania problemów, selekcjonowania informacji, ukierunkowania własnych działań oraz podejmowania decyzji.

PODSTAWA PROGRAMOWA PRZEDMIOTU GEOGRAFIA

III etap edukacyjny

I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.

Uczeń dokonuje obserwacji i pomiarów w terenie; potrafi korzystać z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, danych statystycznych, tekstów źródłowych oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu gromadzenia, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.

II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.

Uczeń posługuje się podstawowym słownictwem geograficznym w toku opisywania oraz wyjaśniania zjawisk i procesów zachodzących w środowisku geograficznym; identyfikuje związki i zależności w środowisku przyrodniczym,

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

gospodarce i życiu społecznym w różnych skalach przestrzennych (lokalnej, regionalnej, krajowej, globalnej); rozumie wzajemne relacje przyroda-człowiek; wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne warunków środowiska przyrodniczego oraz działalności człowieka na Ziemi.

III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.

Uczeń wykorzystuje wiedzę i umiejętności geograficzne w celu lepszego rozumienia współczesnego świata i swojego w nim miejsca; stosuje wiadomości i umiejętności geograficzne w życiu codziennym, m.in. w racjonalnym wykorzystaniu zasobów środowiska.

IV. Kształtowanie postaw.

Uczeń rozwija w sobie: ciekawość świata poprzez zainteresowanie własnym regionem, Polską, Europą i światem; świadomość wartości i poczucie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze i kulturowe własnego regionu i Polski; patriotyzm i poczucie tożsamości (lokalnej, regionalnej, narodowej) przy jednoczesnym poszanowaniu innych narodów i społeczności – ich systemów wartości i sposobów życia.

4. Propozycje działań nauczyciela uwzględniających zalecane sposoby i warunki realizacji

W nauczaniu *geografii* zaleca się ograniczenie zakresu wiedzy encyklopedycznej na rzecz kształtowania u uczniów umiejętności korzystania z różnego rodzaju źródeł informacji geograficznej i ich analizy.

Koncepcja wymagań na III etapie edukacyjnym opiera się na odejściu od dominacji geografii ogólnej: fizycznej i społeczno-ekonomicznej, na rzecz geografii regionalnej (łatwiejszej i bardziej interesującej dla ucznia na tym etapie edukacyjnym). Na podstawie wybranych regionów, uczeń będzie poznawał pod stawy geografii ogólnej, zróżnicowanie środowiska przyrodniczego, zróżnicowanie społeczno-kulturowego regionów oraz sposoby gospodarowania człowiekiem w świecie.

Nauczyciel powinien zdecydować, czy uczeń powinien wcześniej poznać geografii Polski czy geografii świata. Argumentem przemawiającym za wcześniejszym wprowadzeniem geografii Polski są niewątpliwe walory zasady „od bliższego do dalszego” (zasady należącej do tradycji polskiej edukacji geograficznej, a obecnie konsekwentnie stosowanej w edukacji geograficznej w Europie Zachodniej) oraz możliwość porównywania, odnoszenia do Polski (a tym samym utrwalenia) istotnych cech środowiska, społeczeństwa, gospodarki innych poznawanych państw i regionów w świecie.

Wskazane jest w znacznie większym zakresie korzystanie z obserwacji bezpośrednich, dokonywanych przez uczniów w trakcie zajęć w terenie i wycieczek, oraz jak najczęstsze nawiązywanie do regionu, w którym uczeń mieszka. Koncepcja wymagań na IV etapie edukacyjnym, w zakresie podstawowym, opiera się na założeniu, że uczeń powinien poznać zagadnienia społeczne i gospodarcze oraz problemy środowiska przyrodniczego współczesnego świata. Wybór tematów ilustrujących te zagadnienia powinien ulegać zmianie w zależności od wagi i aktualności problemów, które pojawiają się we współczesnym świecie. Ich występowanie, zasięg terytorialny i wpływ na rozwój państw i regionów jest tak duży, że zmieniają one sytuację społeczną, gospodarczą, polityczną, kulturową oraz stan środowiska naturalnego miejsc i regionów. Zakłada się, że poznając zjawiska w skali globalnej uczeń powinien wykorzystać wiedzę dotyczącą poszczególnych państw i regionów, zdobytą na wcześniejszych etapach edukacyjnych.

W podstawie programowej połączono treści z zakresu geografii fizycznej i społeczno-gospodarczej oraz położono większy nacisk na kształtowanie umiejętności i szukanie relacji między środowiskiem przyrodniczym a działalnością człowieka na Ziemi. Nauczyciel może rozszerzyć podstawowy zakres treści na temat środowiska przyrodniczego o zagadnienia, które uzna za niezbędne dla wyjaśnienia procesów globalnych. W każdym przypadku, wybór i układ omawianych tematów powinien być dostosowany do potrzeb i zdolności uczniów.

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Podczas zajęć z *geografii* w zakresie rozszerzonym, z powodu rozdzielenia w podstawie programowej zagadnień geografii i świata od geografii i Polski, wskazane jest poświęcenie przynajmniej 1/3 czasu na edukację w zakresie geografii Polski.

Program nauczania geografii w gimnazjum

- Dopuszczalna jest inna kolejność modułów w taki sposób aby były dopasowane do bieżącej siatki godzin
- Do części tematów zostały dodane linki do scenariuszy lekcji, kart pracy ucznia, e-lekcji, filmów, tablic i map

Lp.	Dział programowy	Liczba proponowanych godzin	Proponowany temat zajęć	Treści nauczania	Oczekiwane osiągnięcia ucznia
Klasa I					
1.		1	Przedmiotowy system oceniania na lekcjach geografii. Scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend,4,107863.html	- PSO - wymagania edukacyjne - sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów	- wymienia przedmiotowe zasady oceniania z geografii - wskazuje sposoby oceniania osiągnięć uczniów oraz sposoby poprawy ocen niezadowolających
2.	Czytanie, interpretacja i posługiwanie się mapą	1	Metody przenoszenia rzeczywistego obrazu Ziemi na mapę. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74980.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74939.html	- skala mapy i jej rodzaje - generalizacja- uproszczenie obrazu- mapy	- rozumie po co jest skala mapy i do czego służy - zna rodzaje skal i potrafi je przekształcać - rozumie dlaczego obraz Ziemi musi być zmniejszony - rozumie na czym polega uogólnienie- generalizacja

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3.	1	Obliczanie odległości przy pomocy skali. http://www.scholaris.pl/frontend/4,77717.html	- obliczanie odległości rzeczywistych - obliczanie odległości na mapach	- potrafi przy użyciu skali i długości na mapach obliczyć odległość/długość rzeczywistą oraz odległość na mapie na podstawie długości rzeczywistej i skali - potrafi obliczyć skalę mapy na podstawie długości rzeczywistej i długości na mapie
4.	1	Podział map. Metody przedstawiania zjawisk i danych na mapach. http://www.scholaris.pl/frontend/4,74938.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,74943.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,107893.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,74938.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,93088.html	- podział map ze względu na skalę oraz temat i przeznaczenie - metody kartograficzne: http://www.scholaris.pl/frontend/4,77741.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,77742.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,77743.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,77744.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,77745.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,77746.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,77747.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,77748.html	- zna rodzaje map wg skali - rozpoznaje typy map wg tematu i przeznaczenia - zna metody jakościowe i ilościowe przedstawiania zjawisk i danych a także metody przedstawiania rzeźby oraz rozpoznaje je na mapach
5. 6.	1	Praca z planem i mapą – warsztaty terenowe. http://www.scholaris.pl/frontend/4,77748.html	- sposoby orientowania map i planów	- potrafi odczytać legendę planu i różnych typów map

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			nd,4,77739.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=77833.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=77740.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=77734.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=77733.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=74927.html	- czytanie różnych typów map - identyfikowanie obiektów na planie/ mapie i w terenie oraz fotografiach, zdjęciach lotniczych i satelitarnych	- potrafi zorientować plan/mapę - potrafi odszukać obiekty na planie/mapie i w terenie - potrafi zinterpretować obiekty z różnego typu map, zdjęć lotniczych i satelitarnych - potrafi obliczyć odległości przy użyciu skali
7.	1	Siatka geograficzna i kartograficzna. http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=77660.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=92956.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=77683.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=77685.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=74941.html	- układ południków i równoleżników na globusie (siatka geograficzna) i na mapie (siatka kartograficzna) - cechy biegunów, południków i równoleżników geograficznych - oznaczanie kierunków	- potrafi pokazać południki, bieguny i równoleżniki na mapie - wie co to siatka geograficzna i kartograficzna - potrafi rysować południki i równoleżniki na globusie indukcyjnym - potrafi omówić cechy elementów siatki kartograficznej - potrafi rozpoznawać kierunki na globusie i mapie	
8.	1	Współrzędne geograficzne. http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=74928.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=4&id=77687.html scenariusz http://www.scholaris.pl/	- określenie położenia geograficznego i matematyczno-geograficznego obiektów na globusie i mapie - przydatność umiejętności określania	- zna wartość kątową i kierunki długości i szerokości geograficznej - potrafi odczytać współrzędne z dokładnością do stopnia/minuty na mapie	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			frontend,4,107440.html	współrzędnych geograficznych w życiu - współczesne metody nawigacyjne (GPS)	- zna nowoczesne przyrządy nawigacyjne/pozycjonowania - wyjaśnia do czego przydaje się znajomość współrzędnych
9.	1	Mapa poziomicowa, hipsometryczna i elektroniczna. http://www.scholaris.pl/frontend,4,93068.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77736.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90621.html	- pojęcie wysokości bezwzględnej i względnej - rozpoznawanie form na podstawie rysunku poziomicowego - wykorzystanie map poziomicowych, hipsometrycznych i elektronicznych	- wie co to jest wysokość bezwzględna - potrafi odczytać wysokość bezwzględną i względną - rozpoznaje formy na podstawie poziomic - wie co to mapa hipsometryczna i elektroniczna - rozumie przydatność map poziomicowych	
10. 11.	2	Pomiar wysokości pagórka – zajęcia terenowe. http://www.scholaris.pl/frontend,4,90624.html	- pomiar wysokości względnej pagórka - wykonanie rysunku poziomicowej	- potrafi pracować w zespole - dokonuje pomiarów przy pomocy niwelatora - potrafi narysować rysunek poziomicową pagórka - potrafi obliczyć wysokość względną pagórka	
12.	1	Projekt trasy wycieczki na podstawie mapy turystycznej, samochodowej i topograficznej	- wykorzystanie różnych typów map w projektowaniu wycieczek	- umiejętność pracy w zespole - potrafi wykonać szkic trasy wycieczki - potrafi odczytać różne rodzaje dróg,	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

					najważniejsze obiekty i miejscowości na trasie zaprojektowanej trasy wycieczki
13-14. Proponowane: lekcja powtórzeniowa i sprawdzian wiadomości.					
15.	Kształt Ziemi. Ruchy Ziemi i ich następstwa.	1	Lądy i oceany na kuli ziemskiej. http://www.scholaris.pl/frontend,4,75155.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,103397.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,103395.html	- rozmieszczenie kontynentów i oceanów na mapie świata i mapach konturowych - najważniejsze obiekty na mapie Polski	- potrafi znaleźć na mapie/globusie kontynenty i oceany - potrafi uporządkować kontynenty i oceany wg wielkości - potrafi umiejscowić najważniejsze obiekty na mapie świata i Polski
16.		1	Kształt i wymiary Ziemi. http://www.scholaris.pl/frontend,4,77678.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74918.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77661.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77662.html	- poglądy na kształt Ziemi - skąd biorą się współczesne informacje o Ziemi - wymiary Ziemi	- potrafi wymienić poglądy na kształt Ziemi - potrafi wymienić cechy geoidy - potrafi podać wymiary Ziemi (powierzchnię, promienie, obwód, itd.)
17.		1	Ruch obrotowy Ziemi i jego następstwa. Czas słoneczny. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74924.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74978.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74925.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,92919.html	- cechy ruchu obrotowego - następstwa ruchu obrotowego - czas słoneczny	- potrafi wymienić cechy ruchu obrotowego - zna związek między kierunkiem ruchu i siłą Coriolisa oraz zjawiskiem dnia i nocy - potrafi wyjaśnić czym jest czas słoneczny
18.		1	Rachuba czasu strefowego i urzędowego.	- czas strefowy i urzędowy - czas zimowy i	- potrafi podać przyczynę wprowadzania czasu strefowego i

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			http://www.scholaris.pl/frontend,4,107894.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74931.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77700.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74937.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,92916.html	letni - strefy czasowe na Ziemi - linia zmiany daty	urzędowego - potrafi odczytać strefy czasowe Europy i kuli ziemskiej oraz podać ich środkowe południki - potrafi obliczyć różnicę czasu strefowego i słonecznego na podstawie mapy - potrafi wskazać linię zmiany daty - zna przyczyny wprowadzenia czasu zimowego i letniego w Polsce i innych krajach
19.	1	Ruch obiegowy Ziemi i jego wpływ na przyrodę i życie człowieka. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74977.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74932.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74933.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74979.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,92918.html	- cechy ruchu obiegowego - następstwa ruchu obiegowego - wpływ ruchu obiegowego na przyrodę oraz życie i działalność człowieka	- potrafi wymienić cechy ruchu obiegowego Ziemi - zna następstwa ruchu obiegowego Ziemi - wie co to noc polarna, dzień polarny i białe noce - potrafi omówić wpływ ruchu obiegowego na przyrodę i człowieka	
20.	1	Strefy oświetlenia Ziemi. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74979.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,92917.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74936.html	- strefy oświetlenia i ich cechy - oświetlenie Ziemi w dniach równonocy wiosennej i jesiennej oraz przesilenia letniego i zimowego	- potrafi wymienić i scharakteryzować strefy oświetlenia Ziemi - potrafi narysować i omówić oświetlenie Ziemi w dniach równonocy i przesilenia - potrafi wyjaśnić dlaczego zmienia się	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				- kąty padania promieni słonecznych w różnych porach roku w różnych szerokościach geograficznych	kąt padania promieni słonecznych w różnych porach roku - potrafi obliczyć kąt padania promieni słonecznych na podstawie szerokości geograficznej oraz szerokość geograficzną na podstawie kąta padania promieni słonecznych
21. 22.		2	Wyznaczanie kąta padania promieni słonecznych i obliczanie wysokości Słońca – zajęcia terenowe. http://www.scholaris.pl/frontend,4,77709.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74935.html	- wyznaczanie kierunków świata przy pomocy kompasu, busoli - wyznaczanie kąta padania promieni słonecznych przy pomocy gnomonu	- orientuje kierunki świata na boisku szkolnym - orientuje plan swojej miejscowości - wyznacza kąt padania promieni słonecznych przy pomocy gnomonu - rozumie wpływ kąta padania promieni słonecznych w różnych porach roku na życie i działalność ludzi

23-24. Proponowane: lekcja powtórzeniowa i sprawdzian wiadomości.

25.	Wybrane zagadnienia z geografii fizycznej	1	Pogoda i klimat. Wpływ czynników klimatotwórczych na klimat. http://www.scholaris.pl/frontend,4,105122.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,75192.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,93582.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,105121.html	- przypomnienie i rozszerzenie pojęć: pogoda i klimat - składniki klimatu - czynniki klimatotwórcze - izolinie - ośrodki baryczne - prądy morskie http://www.scholaris.pl/frontend,4,93585.html i	- zapoznaje się z pojęciami: pogoda i klimat - zna składniki pogody i klimatu - zna czynniki klimatotwórcze i potrafi omówić ich korzystny i niekorzystny wpływ na klimat - odczytuje z mapy pogody i klimatu

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			http://www.scholaris.pl/frontend,4,95123.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,103486.html	http://www.scholaris.pl/frontend,4,103403.html	wartości izoterm i izobar - rozpoznaje ośrodki baryczne
26.		1	Rozkład temperatury i opadów na kuli ziemskiej. http://www.scholaris.pl/frontend,4,75148.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,104929.html	- wpływ czynników klimatotwórczych na rozkład temperatury i opadów na Ziemi - wybrane klimatogramy - obliczanie średniej temperatury, amplitudy temperatury i sumy opadów - wpływ wysokości Słońca na temperaturę - kontrasty termiczne i opadowe na Ziemi	- potrafi wyjaśnić wpływ czynników na rozkład temperatury i opadów na Ziemi - potrafi odczytać wartości temperatur i opadów z klimatogramów - potrafi obliczyć średnią wartość rocznej temperatury, amplitudę roczną temperatury i sumę opadów - wskazuje na mapie najwyższe i najniższe wartości temperatury i sum opadów - potrafi omówić wpływ temperatury i opadów na życie i działalność człowieka
27.		1	Ciśnienie atmosferyczne i jego wpływ na ruchy powietrza. http://www.scholaris.pl/frontend,4,93137.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,108648.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77701.html	- ciśnienie atmosferyczne i jego jednostki - ośrodki baryczne: wyż i niż baryczny - ruch powietrza w wyżu i niżu barycznym - rodzaje wiatrów - życie ludzi w strefach ekstremalnych	- potrafi objaśnić pojęcia: ciśnienie atmosferyczne, hektopaskal, mm Hg, wyż i niż baryczny, izobara - potrafi narysować schemat wyżu i niżu barycznego oraz zaznaczyć kierunki ruchu powietrza/wiatru - potrafi wymienić rodzaje wiatrów stałych i okresowych oraz

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			wiatrów	sezonowych
28.	1	Strefy klimatyczne świata. http://www.scholaris.pl/frontend,4,103502.html e-lekcja http://www.scholaris.pl/frontend,4,75147.html	- rozmieszczenie stref klimatycznych na kuli ziemskiej - charakterystyka stref klimatycznych pod względem termiki i rozkładu opadów - typy klimatów	- wskazuje na mapie klimatycznej rozmieszczenie stref klimatycznych - potrafi na podstawie klimatogramów omówić termikę i rozkład opadów w każdej strefie klimatycznej
29.	1	Strefowość roślinności i gleb wynikiem zróżnicowania klimatycznego świata. http://www.scholaris.pl/frontend,4,103783.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,105134.html	- strefy roślinne na Ziemi - budowa gleby i czynniki glebotwórcze - strefy glebowe na Ziemi	- potrafi wskazać na mapie strefy roślinne na kuli ziemskiej i je scharakteryzować - wymienia czynniki glebotwórcze i omawia ich wpływ na zróżnicowanie gleb - zna gleby strefowe i pozastrefowe oraz ich rozmieszczenie na Ziemi
30.	1	Płyty litosfery i ich wpływ na procesy wulkaniczne i sejsmiczne. http://www.scholaris.pl/frontend,4,75190.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,103936.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,75137.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,104219.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,103941.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,103941.html	- budowa wnętrza Ziemi - płytowość litosfery - zjawiska wulkaniczne i sejsmiczne	- potrafi omówić budowę wnętrza Ziemi - objaśnia płytowość litosfery - potrafi wskazać na schemacie ryfty, strefy subdukcji, rowy i grzbiety oceaniczne - potrafi wskazać na mapie strefy wulkaniczne i sejsmiczne - potrafi wymienić niebezpieczeństwa związane z

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			nd,4,95120.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=95119.html		występowaniem tych procesów (tsunami, erupcje, wpływ pyłów i popiołów na komunikację)
31.	1	Rzeźbotwórcza działalność wietrzenia. http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=75191.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=93577.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=105149.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=75142.html	- wietrzenie fizyczne, chemiczne oraz biologiczne i ich następstwa - procesy krasowe i jego formy - ruchy masowe	- wyjaśnia na czym polega wietrzenie fizyczne, chemiczne i biologiczne - omawia skutki w/w rodzajów wietrzenia - potrafi wymienić rodzaje ruchów masowych oraz omówić ich skutki dla życia i działalności ludzi	
32.	1	Rzeźbotwórcza działalność rzek i mórz. http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=107172.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=75144.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=75145.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=109596.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=104933.html	- praca rzeki: erozja, transport i akumulacja rzeczna - formy erozyjne i akumulacyjne działalności rzek - niszcząca i budująca działalność mórz: klify, plaże, wyspy, mierzeje	- rozumie znaczenie pojęć: erozja, transport akumulacja - potrafi przyporządkować formy do biegu rzeki (górną – doliny V-kształtne, środkową – meandry i starorzeczka, dolną – delty i estuaria/lejki) - potrafi omówić niszcząca i budująca działalność fal morskich	
33.	1	Rzeźbotwórcza działalność wiatru http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=92955.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=75143.html http://www.scholaris.pl/frontend.php?catalog=4&catalogue=108609.html	- erozja eoliczna/wietrzna: korazja i deflacja oraz formy dzięki nim powstałe - akumulacyjna działalność wiatru i jej formy: wydmy paraboliczne i barchany	- potrafi wyjaśnić powstanie form erozyjnych i akumulacyjnych wiatru - potrafi narysować i objaśnić wydmy paraboliczne i barchany - potrafi wymienić rodzaje pustyń	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				- rodzaje pustyń	- potrafi wymienić i pokazać na mapie pustynie na Ziemi
34.		1	Kształtowanie krajobrazu przez lodowce i lądolody. http://www.scholaris.pl/frontend,4,104568.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74953.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77792.html	- rozmieszczenie lodowców i lądolodów na Ziemi - warunki powstania lodowców i lądolodów - lodowce górskie – pole firnowe, jezory, granica wiecznego śniegu - działalność erozyjna i akumulacyjna lodowców i lądolodów - zmiany klimatu a zmiany powierzchni lodowców i lądolodów	- potrafi wskazać na mapie obszary zajęte przez lodowce i lądolody - wie jakie warunki przyczyniają się do powstania lodowców i lądolodów - wie co to granica wiecznego śniegu - potrafi omówić działalność erozyjną i akumulacyjną lodowców i lądolodów oraz potrafi wymienić formy polodowcowe - zna przyczyny zmian zasięgów lodowców i lądolodów

35-36. Proponowane: lekcja powtórzeniowa i sprawdzian wiadomości.

Klasa II

1.		1	Lekcja organizacyjna – przedmiotowy sposób oceniania na lekcjach geografii.	- PSO - wymagania edukacyjne - sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów	- wymienia przedmiotowe zasady oceniania z geografii - wskazuje sposoby oceniania osiągnięć uczniów oraz sposoby poprawy ocen niezadowolających

2.	Położenie i środowisko przyrodnicze	1	Mój region – moje miejsce na Ziemi.	- położenie geograficzne	- potrafi określić geograficzne i geopolityczne położenie

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	Polski			Chocianowic - położenie Chocianowic na tle Polski i Europy - historia Chocianowic - warunki przyrodnicze okolic Chocianowic - gospodarka regionu - połączenia komunikacyjne - walory turystyczne	Chocianowic na mapie Polski i Europy - zna historię Chocianowic - potrafi omówić warunki przyrodnicze, gospodarkę, połączenia komunikacyjne i walory turystyczne Chocianowic i regionu
3.		1	Położenie matematyczno-geograficzne i geopolityczne Polski w Europie i świecie. http://www.scholaris.pl/frontend,4,89373.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,92759.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,95284.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,89099.html	- położenie matematyczne i geograficzne Polski - cechy położenia geograficznego Polski - sąsiedzi Polski - konsekwencje południkowej i równoleżnikowej rozciągłości Polski	- potrafi omówić położenie matematyczne i geograficzne Polski przy pomocy map - potrafi wymienić cechy położenia geograficznego Polski - potrafi omówić konsekwencje południkowej i równoleżnikowej rozciągłości Polski – potrafi obliczyć różnice czasu, różnice długości dnia i wysokości Słońca w różnych porach roku - potrafi wskazać na mapie sąsiadów Polski
4.		1	Trójstopniowość podziału administracyjnego Polski – gdzie	- obszar Polski: część lądowa, wody wewnętrzne i terytorialne oraz	- zna powierzchnię Polski oraz miejsce w Europie i na świecie

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			mieszkam? http://www.scholaris.pl/frontend,4,77732.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,93316.html	strefa ekonomiczna - podział administracyjny Polski - organa władzy	- wie z czego składa się obszar Polski (z jakich części) - potrafi wskazać na mapie konturowej województwa i ich stolice - zna organa władzy na poszczególnych stopniach podziału administracyjnego
5.	1	Najważniejsze wydarzenia geologiczne na ziemiach polskich. http://www.scholaris.pl/frontend,4,92950.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,92754.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,93143.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,93144.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,89103.html	- jednostki tektoniczne Europy i Polski - tabela stratygraficzna dziejów Ziemi - ważniejsze wydarzenia w dziejach geologicznych na ziemiach polskich: orogenezy, zlodowacenia, skały i kopaliny - jak powstał węgiel kamienny i brunatny http://www.scholaris.pl/frontend,4,77809.html	- potrafi wymienić i pokazać na mapie jednostki tektoniczne Polski i Europy - zna podział er na okresy - potrafi wymienić ery i okresy, w których wystąpiły ruchy górotwórcze, transgresje mórz i lądolodów - potrafi omówić proces powstawania węgla kamiennego	
6.	1	Wpływ wydarzeń geologicznych na współczesną rzeźbę Polski. http://www.scholaris.pl/frontend,4,93188.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,1029634.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,1029634.html	- cechy rzeźby Polski - procesy egzo- i endogeniczne kształtujące rzeźbę Polski - profil hipsometryczny Polski	- potrafi określić cechy rzeźby Polski i wymienić czynniki endo- i egzogeniczne kształtujące powierzchnię kraju - potrafi zinterpretować profil hipsometryczny Polski oraz wymienić	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			tend,4,104222.html	- pasy rzeźby Polski i krainy wchodzące w ich skład - wysokości bezwzględne i nazwy najniżej i najwyżej położonych punktów w Polsce - wpływ budowy geologicznej na rzeźbę i ukształtowanie powierzchni Polski	pasy rzeźby i krainy wchodzące w ich skład - lokalizuje na mapie punkty o najwyższej i najniższej wysokości bezwzględnej w Polsce - potrafi wyjaśnić wpływ budowy geologicznej na rzeźbę i ukształtowanie powierzchni w Polsce
7.	1	Wpływ zlodowaceń na obecny krajobraz Polski. http://www.scholaris.pl/frontpage.do?method=renderPage&url=tend,4,75146.html http://www.scholaris.pl/frontpage.do?method=renderPage&url=tend,4,77759.html http://www.scholaris.pl/frontpage.do?method=renderPage&url=tend,4,92751.html	- pojęcie glacjału i interglacjału - zasięg zlodowaceń w Polsce - formy polodowcowe erozyjne i akumulacyjne na Niżu Polskim – krajobraz młodo- i staroglacjalny - formy polodowcowe w górach - pokrywy lessowe - wydmy śródlądowe	- potrafi wyjaśnić pojęcia: glacjał i interglacjał - potrafi pokazać na mapie zasięgi 3 ostatnich zlodowaceń - potrafi wymienić i wskazać na mapach formy polodowcowe na Niżu Polskim i w górach - zna różnice pomiędzy krajobrazem młodo- i staroglacjalnym - potrafi wskazać na mapie Polski miejsca występowania pokryw lessowych i wydm śródlądowych	
8.	1	Skały i minerały Polski. http://www.scholaris.pl/frontpage.do?method=renderPage&url=tend,4,75189.html http://www.scholaris.pl/frontpage.do?method=renderPage&url=tend,4,103840.html http://www.scholaris.pl/frontpage.do?method=renderPage&url=tend,4,103840.html	- podział skał - skały mojej okolicy - występowanie skał w Polsce - wykorzystanie skał w gospodarce i życiu	- potrafi wyjaśnić pojęcia: skała, minerał - potrafi dokonać podziału skał - potrafi rozpoznać podstawowe rodzaje	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			tend,4,75132.html	człowieka	skał i minerałów - potrafi wskazać na mapie miejsca występowania najważniejszych dla człowieka skał
9. 10.		2	Skały mojej okolicy – zajęcia terenowe.	- korzystanie z mapy topograficznej i kompasu - rozpoznawanie skał powierzchniowych najbliższej okolicy	- potrafi wykorzystać mapę topograficzną i kompas w terenie - gromadzi napotkane skały i dokonuje ich podziału - potrafi opisać cechy zewnętrzne skał i omówić proces ich powstania
11.		1	Bogactwa mineralne Polski – zasoby surowców. http://www.scholaris.pl/frontend/tend,4,93248.html	- podział surowców mineralnych - występowanie surowców mineralnych w Polsce - deficyty surowcowe – import surowców - znaczenie gospodarcze surowców	- umie dokonać podziału surowców na: energetyczne metaliczne, chemiczne i skalne - zna rozmieszczenie surowców w Polsce i potrafi wskazać ich lokalizację na mapie - wymienia surowce importowane - omawia znaczenie gospodarcze surowców - potrafi wymienić szkody związane z wydobyciem i przetwarzaniem surowców
12.		1	Wpływ czynników klimatotwórczych na przejściowość klimatu	- przypomnienie elementów klimatu i czynników	- potrafi wyjaśnić pojęcia pogody i klimatu oraz wymienić ich elementy oraz

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			Polski. http://www.scholaris.pl/frontend,4,92748.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,93076.html scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend,4,92883.html	klimatotwórczych - położenie w strefie umiarkowanej - wpływ równoleżnikowego układu form rzeźby (cień opadowy) - wpływ wysokości n.p.m. i odległości od Oceanu Atlantyckiego oraz Bałtyku - masy powietrza, termika, opady i wiatry w Polsce - przejściowość klimatu Polski	czynniki klimatotwórcze - potrafi zinterpretować mapy klimatyczne Polski – przebieg izoterm stycznia i lipca oraz średniej temperatury, a także izohiet, długości okresu wegetacyjnego i napływające masy powietrza - potrafi wskazać najcieplejsze i najchłodniejsze regiony Polski oraz tereny o deficycie opadów i cieniu opadowym - potrafi omówić znaczenie klimatu dla rolnictwa w poszczególnych regionach Polski
13.	1	Klimatogramy miejsc w Polsce – obliczenia. Wiatry lokalne. http://www.scholaris.pl/frontend,4,93427.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,87299.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77804.html	- schematy halnego/fenu i bryzy - interpretacja klimatogramów i obliczanie średniej temperatury, amplitudy temperatury i sumy opadów - obliczanie temperatury wraz ze zmianą wysokości - zagrożenia klimatyczne w Polsce	- potrafi wyjaśnić mechanizmy powstawania halnego/fenu i bryzy - potrafi zinterpretować klimatogramy i dokonać obliczeń klimatycznych (średniej temperatury, amplitudy temperatury i sumy opadów) - na podstawie schematu halnego potrafi obliczać zmiany temperatury wraz ze zmianą wysokości n.p.m. - potrafi omówić zagrożenia związane ze	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

					zmianami klimatu w Polsce
14. 15.	2	Wody powierzchniowe i podziemne Polski. http://www.scholaris.pl/frontend,4,104427.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,93230.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77794.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,75158.html scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend,4,87332.html karta pracy http://www.scholaris.pl/frontend,4,88522.html	- największe rzeki w Polsce i cechy sieci rzecznej (asymetria dorzeczy, ustrój) http://www.scholaris.pl/frontend,4,103411.html - typy genetyczne jezior w Polsce - mapy batymetryczne - wody podziemne w Polsce - znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych i podziemnych - przyczyny zagrożeń powodziowych	- potrafi wyjaśnić pojęcia: zlewnia, zlewisko, rzeka główna, dopływ, dział wód, dorzecze, ujście deltowe i lejkowe - potrafi wskazać na mapie główne rzeki Polski oraz omówić cechy sieci rzecznej - potrafi wskazać największe jeziora w Polsce i omówić ich genezę oraz zinterpretować mapę batymetryczną - potrafi wymienić rodzaje wód podziemnych - zna znaczenie gospodarcze wód powierzchniowych i podziemnych - zna przyczyny zagrożeń powodziowych	
16. 17.	2	Wody powierzchniowe mojej okolicy – zajęcia terenowe.	- badanie czystości wody - pomiar przepływu wody - odczyt stanu wody w rzece - formy erozyjne i akumulacyjne rzeki	- potrafi zbadać czystość wody - potrafi obliczyć szybkość przepływu wody - potrafi odczytać stan wody w rzece - potrafi wymienić i wskazać formy erozyjne i akumulacyjne w	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

					korycie rzeki - potrafi omówić znaczenie gospodarcze wód w najbliższej okolicy
18.	1	Gleby w Polsce. Wartość bonitacyjna gleb. http://www.scholaris.pl/frontend,4,105126.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,88910.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,109772.html	- przypomnienie czynników glebotwórczych - gleby strefowe i astrefowe - rozmieszczenie gleb - interpretacja profili glebowych - bonitacja gleb - znaczenie gospodarcze gleb - degradacja gleb	- wie co to gleba - potrafi wymienić czynniki glebotwórcze - potrafi wymienić gleby strefowe i astrefowe w Polsce oraz rozpoznaje gleby na podstawie profili glebowych - potrafi wskazać rozmieszczenie gleb w Polsce - rozróżnia gleby bardzo żyzne i mało urodzajne na podstawie profili - wie co to wartość bonitacyjna gleby - rozumie korelację między żyznością gleb a wielkością plonów - potrafi omówić znaczenie gospodarcze gleb i przyczyny ich degradacji	
19.	1	Lasy w Polsce i ich znaczenie. Karta pracy http://www.scholaris.pl/frontend,4,90652.html Scenariusz	- typy lasów w Polsce - lesistość Polski - funkcje lasów i ich znaczenie gospodarcze - świat zwierzęcy,	- zna typy lasów w Polsce - potrafi omówić lesistość Polski, wskazać na mapie największe kompleksy leśne w Polsce	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			http://www.scholaris.pl/frontend/4,90657.html	zwierzęta chronione w Polsce	- potrafi scharakteryzować funkcje lasu i jego gospodarcze znaczenie - potrafi wymienić zwierzęta żyjące w polskich lasach, w tym zwierzęta chronione

20-21. Proponowane: lekcja powtórzeniowa i sprawdzian wiadomości.

22.	Ludność Polski i urbanizacja	1	Zmiany liczby ludności Polski. http://www.scholaris.pl/frontend/4,90681.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,90679.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,87987.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,108622.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,88538.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,87321.html	- zmiany liczby ludności Polski na przestrzeni lat i prognozy zmian - zmiany przyrostu naturalnego - migracje – kierunki i saldo - przyrost rzeczywisty - Polonia – skupiska Polaków za granicą - model rodziny	- zna zmiany liczby ludności w Polsce i współczesną sytuację demograficzną - potrafi obliczać wskaźniki demograficzne: przyrost naturalny i jego współczynnik, saldo migracji, przyrost rzeczywisty - zna rodzaje i kierunki migracji oraz potrafi wskazać skupiska Polonii na świecie - potrafi omówić modele rodziny w Polsce
23.		1	Struktura wieku i płci ludności Polski na tle innych państw. Rozmieszczenie ludności. http://www.scholaris.pl/frontend/4,108624.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,109053.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,93234.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,93234.html	- piramida wieku i płci – liczba kobiet i mężczyzn w poszczególnych przedziałach wiekowych - współczynnik feminizacji - długość życia - rozmieszczenie ludności i gęstość	- potrafi zinterpretować piramidę wieku i płci – zidentyfikować wyże i niżej demograficzne, omówić liczbę kobiet i mężczyzn oraz długość trwania życia - potrafi obliczyć współczynnik feminizacji i gęstość zaludnienia - potrafi wskazać

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			tend,4,108625.html scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend/4,90663.html karta pracy http://www.scholaris.pl/frontend/4,90665.html	zaludnienia – czynniki i obliczanie gęstości - województwa o największej i najmniejszej liczbie ludności i gęstości zaludnienia	województwa o największej i najmniejszej gęstości zaludnienia - zna przyczyny przyrodnicze, historyczne i społeczno- ekonomiczne rozmieszczenia ludności
24.	1	Struktura narodowościowa i religijna Polski. http://www.scholaris.pl/frontend/4,108630.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,109688.html	- grupy etniczne w Polsce - mniejszości narodowe w Polsce - wyznania	- wyjaśnia pojęcia: grupy etnicznej i mniejszości narodowej - wymienia grupy etniczne i mniejszości narodowe w Polsce - omawia strukturę religijną Polski	
25.	1	Struktura zatrudnienia ludności w Polsce. Problemy bezrobocia. http://www.scholaris.pl/frontend/4,93107.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,93138.html karta pracy http://www.scholaris.pl/frontend/4,75532.html scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend/4,109705.html	- podział ludności wg aktywności zawodowej - zatrudnienie ludności w sektorach gospodarki – cechy i zmiany struktury zatrudnienia oraz przyczyny - bezrobocie w Polsce – przyczyny i skutki	- zna strukturę aktywności zawodowej ludności oraz sektorowe zatrudnienie pracujących – potrafi wymienić cechy, omówić zmiany i skutki tej struktury - potrafi omówić bezrobocie w Polsce – zmiany liczby, przyczyny i skutki bezrobocia	
26.	1	Procesy urbanizacyjne w Polsce. http://www.scholaris.pl/frontend/4,104941.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,104941.html	- czynniki miastotwórcze i procesy urbanizacyjne - rozmieszczenie	- potrafi omówić czynniki miastotwórcze i procesy urbanizacyjne - potrafi omówić nierównomierne	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			tend,4,87976.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90668.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90671.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,89558.html	miast – największe miasta w Polsce – w regionie - aglomeracje mono- i policentryczne w Polsce - współczynnik urbanizacji	rozmieszczenie miast i wskazać na mapie największe ośrodki miejskie w Polsce i regionie - potrafi wymienić różnice między aglomeracją mono- i policentryczną oraz wskazać przykłady tych aglomeracji na mapie - potrafi obliczyć wskaźnik urbanizacji
27.	Rolnictwo i przemysł Polski	1	Warunki rozwoju rolnictwa w Polsce. http://www.scholaris.pl/frontend,4,105095.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,108041.html scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend,4,94917.html	- warunki przyrodnicze rozwoju rolnictwa - warunki pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa - struktura użytkowania ziemi - struktura własności i wielkości gospodarstw	- potrafi omówić i scharakteryzować warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa - potrafi omówić strukturę użytkowania ziemi, strukturę własności i wielkości gospodarstw i ich wpływ na znaczenie ekonomiczne rolnictwa w Polsce
28.		1	Rozmieszczenie upraw i hodowli w Polsce oraz ich zróżnicowanie przestrzenne. http://www.scholaris.pl/frontend,4,90684.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90686.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,87319.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,87319.html	- główne uprawy i ich rozmieszczenie - wymagania klimatyczno-glebowe roślin uprawnych - czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozmieszczenia chowu zwierząt w	- potrafi wymienić i wskazać regiony upraw głównych roślin uprawnych w Polsce - potrafi omówić wymagania klimatyczno-glebowe roślin uprawnych i ich znaczenie gospodarcze - potrafi omówić czynniki przyrodnicze i

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			tend,4,88577.html	Polsce	pozaprzyrodnicze rozmieszczenia chowu zwierząt
29.		1	Rolnictwo Polski na tle rolnictwa Europy. http://www.scholaris.pl/frontend/4,93306.html	- zbiory i plony wybranych roślin w Polsce i ich porównanie do niektórych krajów Europy - zatrudnienie w rolnictwie - porównanie wielkości gospodarstw - nakłady inwestycyjne, poziom infrastruktury i zużycia nawozów sztucznych - rolnictwo ekologiczne	- potrafi odczytać i porównać wielkość zbiorów i plonów wybranych roślin w Polsce i wybranych krajach - potrafi odczytać i porównać wielkość zatrudnienia, wielkość gospodarstw i zużycia nawozów sztucznych w Polsce i w wybranych krajach - potrafi wyjaśnić znaczenie rolnictwa ekologicznego i użycia GMO
30.		1	Znaczenie przemysłu dla gospodarki narodowej. http://www.scholaris.pl/frontend/4,90648.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,90645.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,109766.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,109767.html	- podział przemysłu na działy i gałęzie - restrukturyzacja polskiego przemysłu - funkcje i czynniki lokalizacji przemysłu - zakłady przemysłowe i przemiany w przemyśle w mojej okolicy	- potrafi wymienić działy i gałęzie przemysłu - wie na czym polega restrukturyzacja przemysłu - zna funkcje ekonomiczne, społeczne i przestrzenne przemysłu - potrafi scharakteryzować czynniki lokalizacji przemysłu - potrafi scharakteryzować

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

					przemysł i jego przemiany we własnym regionie
31.	1	Znaczenie górnictwa dla przemysłu. http://www.scholaris.pl/frontend,4,87618.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,88493.html scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend,4,107443.html	- górnictwo surowców energetycznych, metalicznych, chemicznych i skalnych w Polsce - znaczenie surowców mineralnych dla gospodarki - surowce mineralne w mojej okolicy	- potrafi omówić i wskazać miejsca wydobycia surowców mineralnych w Polsce na tle wydobycia w Europie i na świecie - potrafi omówić import niektórych surowców i jego znaczenie - potrafi omówić znaczenie surowców dla gospodarki - potrafi wymienić surowce własnego regionu	
32.	1	Energetyka w Polsce. http://www.scholaris.pl/frontend,4,77311.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,93142.html	- odnawialne i nieodnawialne źródła energii - elektrownie ciepłone, wodne, wiatrowe i geotermalne oraz ich rozmieszczenie w Polsce - pozytywne i negatywne cechy poszczególnych elektrowni - elektrownie w mojej okolicy	- potrafi scharakteryzować odnawialne i nieodnawialne źródła energii - potrafi scharakteryzować i wskazać elektrownie ciepłone, wodne, wiatrowe i geotermalne w Polsce - potrafi wymienić pozytywne i negatywne cechy elektrowni - wskazuje rodzaje elektrowni w najbliższej okolicy	
33.	1	Najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłowe w Polsce.	- parki technologiczne i specjalne strefy	- potrafi omówić wybrane parki technologiczne i SSE	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				ekonomiczne - nowoczesne technologie i ich wdrażanie - najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłu w Polsce - udział kapitału zagranicznego	- potrafi omówić sposób zastosowania i wdrażania nowoczesnych technologii - potrafi wymienić najlepiej rozwijające się gałęzie przemysłu w Polsce - potrafi omówić udział kapitału zagranicznego
34.		1	Zróźnicowanie uprzemysłowienia w Polsce. http://www.scholaris.pl/frontend,4,90641.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90644.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,88061.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77821.html	- pojęcia: ośrodek i okręg przemysłowy, infrastruktura przemysłowa - obszary o największej i najmniejszej koncentracji przemysłu w Polsce - największe okręgi przemysłowe i ich charakterystyka - zanieczyszczenia przemysłowe	- potrafi wyjaśnić pojęcia: ośrodek i okręg przemysłowy, infrastruktura przemysłowa - potrafi wskazać obszary o największej i najmniejszej koncentracji przemysłu w Polsce - potrafi wskazać największe okręgi przemysłowe i podać ich charakterystykę - potrafi omówić wpływ zakładów przemysłowych na zanieczyszczenie środowiska

35-36. Proponowane: lekcja powtórzeniowa i sprawdzian wiadomości.

37.	Usługi w Polsce	1	Usługi podstawą gospodarki kraju. http://www.scholaris.pl/frontend,4,105099.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,88562.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,88562.html	- podział usług - zatrudnienie w usługach - udział usług w tworzeniu PKB - usługi	- potrafi: dokonać podziału usług, odczytać zatrudnienie i udział usług w PKB - potrafi scharakteryzować usługi

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			tend,4,88560.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90689.html	telekomunikacyjne - innowacyjność w usługach - powstawanie nowych rodzajów usług	telekomunikacyjne - potrafi omówić innowacyjność w usługach - potrafi wymienić nowe rodzaje usług
38.	1	Transport lądowy i jego znaczenie. http://www.scholaris.pl/frontend,4,108029.html	- transport kolejowy, drogowy i przesyłowy -znaczenie transportu w gospodarce	- potrafi scharakteryzować transport kolejowy, drogowy i przesyłowy - potrafi wymienić wady i zalety transportu kolejowego i drogowego w Polsce	
39.	1	Transport wodny w Polsce. http://www.scholaris.pl/frontend,4,77770.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,105085.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74948.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77786.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,105101.html	- żegluga śródlądowa i problemy jej rozwoju w Polsce - szlaki wodne i połączenia rzeczno-kanałowe oraz porty rzeczne - transport morski i żegluga przybrzeżna - największe porty morskie, przeładunki, przewozy pasażerskie,	- potrafi omówić transport śródlądowy i wymienić problemy z nim związane - wskazuje trasy rzeczne i rzeczno-kanałowe oraz porty śródlądowe - omawia transport morski i żeglugę przybrzeżną – wskazuje największe porty morskie, rodzaje przeładunków i przewozy pasażerskie	
40.	1	Transport lotniczy w Polsce. Karta pracy http://www.scholaris.pl/frontend,4,88602.html Scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend,4,88603.html	- największe porty lotnicze w Polsce - przewoźnicy, w tym tanie linie lotnicze - połączenia międzynarodowe i liczba pasażerów	- potrafi wskazać największe porty lotnicze w Polsce i odczytać liczbę pasażerów - potrafi omówić połączenia międzynarodowe i scharakteryzować tanie	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			ml	- nowoczesne terminale i samoloty	linie lotnicze - charakteryzuje nowoczesne terminale nowoczesną flotę powietrzną LOT-u
41.	1	Handel w Polsce. Scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend/4,88530.html Karta pracy http://www.scholaris.pl/frontend/4,90653.html		- handel zagraniczny i jego elementy: eksport, import, barter - saldo bilansu handlu zagranicznego i najwięksi partnerzy - towary eksportowane i importowane - znaczenie międzynarodowej wymiany handlowej	- potrafi scharakteryzować handel zagraniczny i wyjaśnić pojęcia: eksport, import, barter, saldo bilansu handlu zagranicznego - wymienia głównych partnerów handlowych Polski oraz jego strukturę towarową - potrafi wyjaśnić znaczenie międzynarodowej wymiany handlowej
42.	1	Walory turystyczne Polski. http://www.scholaris.pl/frontend/4,103466.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,103468.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,75181.html http://www.scholaris.pl/frontend/4,105100.html scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend/4,107342.html i http://www.scholaris.pl/frontend/4,74368.html karta pracy http://www.scholaris.pl		- podział turystyki - infrastruktura turystyczna - walory przyrodnicze i kulturowe turystyki - ośrodki turystyczne w wybranych regionach Polski - obiekty w Polsce znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości - walory przyrodnicze i	- potrafi podzielić turystykę i omówić infrastrukturę turystyczną - wymienia walory przyrodnicze i kulturowe turystyki - potrafi wskazać i omówić ośrodki turystyczne w wybranych regionach Polski - potrafi wymienić obiekty w Polsce znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			/frontend,4,88554.html	kulturowe własnego regionu	Ludzkości - potrafi scharakteryzować walory przyrodnicze i kulturowe własnego regionu

43.	Ochrona środowiska	1	Zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego w Polsce. http://www.scholaris.pl/frontend,4,75165.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,75195.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,75159.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,75167.html	- źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego: przemysłowe, rolnicze, komunalne i transportowe - najbardziej zanieczyszczone obszary w Polsce - skutki zanieczyszczeń środowiska	- potrafi wymienić źródła zanieczyszczeń środowiska i omówić zanieczyszczenia pochodzenia przemysłowego, rolniczego, komunalnego i transportowego - potrafi wskazać najbardziej zanieczyszczone obszary w Polsce - potrafi omówić skutki zanieczyszczeń środowiska
44. 45.		2	Wycieczka do oczyszczalni ścieków. http://www.scholaris.pl/frontend,4,75194.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,75164.html	- zapoznanie z systemami oczyszczania ścieków miejscowości - przepompownie ścieków - działanie oczyszczalni ścieków	- poznaje system oczyszczania ścieków - analizuje pracę przepompowni ścieków - poznaje schemat działania oczyszczalni ścieków
46.		1	Ochrona środowiska przyrodniczego. http://www.scholaris.pl/frontend,4,107253.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,107253.html	- formy ochrony przyrody w Polsce: parki narodowe i krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego	- potrafi wyjaśnić znaczenie pojęć: parki narodowe i krajobrazowe, rezerваты przyrody, obszary chronionego

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			tend,4,87316.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77816.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74962.html	krajobrazu, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt - parki narodowe w Polsce i Lista Światowych Rezerwatów Biosfery oraz UNESCO	krajobrazu, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt - wskazuje na mapie parki narodowe w Polsce i obiekty z Listy Światowych Rezerwatów Biosfery oraz UNESCO - potrafi wymienić elementy krajobrazu podlegające szczególnej ochronie

47-48. Proponowane: lekcja powtórzeniowa i sprawdzian wiadomości.

49.	Regiony geograficzne Polski	1	Środowisko przyrodnicze i znaczenie gospodarcze Morza Bałtyckiego. http://www.scholaris.pl/frontend,4,92734.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77751.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90674.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90676.html	- położenie Bałtyku - ukształtowanie dna - linia brzegowa i rodzaje wybrzeży - właściwości fizyczne i chemiczne Morza Bałtyckiego - surowce mineralne - zasoby naturalne - zanieczyszczenie i ochrona wód Bałtyku	- potrafi określić położenie Bałtyku i omówić ukształtowanie dna - potrafi scharakteryzować linię brzegową i omówić typy wybrzeży - potrafi scharakteryzować właściwości fizyczne i chemiczne wód Bałtyku, w tym temperaturę i zasolenie - potrafi wymienić surowce mineralne i omówić walory naturalne - potrafi omówić zanieczyszczenie i ochronę wód Bałtyku
50.		1	Środowisko przyrodnicze Pobrzeży	- podział pobrzeży - rzeźba	- potrafi omówić położenie geograficzne pasa pobrzeży i

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			Polskich. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74944.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74981.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77753.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,105081.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90638.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77749.html	młodoślacjalna - typy wybrzeży: krajobraz wydmowy i klifowy - klimat i wody powierzchniowe - ochrona przyrody w pasie pobraży	dokonać jego podziału - potrafi omówić krajobraz młodoślacjalny i wymienić jego główne cechy, np. kępy, pradoliny - wymienia typy wybrzeży i charakteryzuje krajobraz wydmowy i klifowy - charakteryzuje klimat i wody powierzchniowe (rzeki i typy ujść, jeziora i ich geneza)
51.	1	Znaczenie gospodarcze Pobraży Polskich. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74956.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74947.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,93246.html	- rolnictwo Żuław Wiślanych i Niziny Szczecińskiej – gleby, uprawy i chów zwierząt - surowce mineralne: ropa naftowa i gaz ziemny, sole potasowo-magnezowe, wody mineralne -zakłady przemysłowe: porty, stocznie, rafinerie, zakłady nawozów sztucznych i przetwórstwa rybnego, itp. -elektrownie wodne i wiatrowe (m.in. Żarnowiec) - ludność	- potrafi scharakteryzować rolnictwo głównych obszarów: Żuław Wiślanych i Niziny Szczecińskiej - potrafi omówić rozmieszczenie surowców mineralnych: ropy naftowej, gazu ziemnego, soli potasowo-magnezowych, wód mineralnych - potrafi wskazać zakłady przemysłowe: stocznie, porty, rafinerie, zakłady nawozów sztucznych i przetwórstwa rybnego, itp. - potrafi scharakteryzować	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				- miasta: zabytki, uczelnie, turystyka	energetykę regionu - omawia ludność i największe miasta
52.	1	Krajobraz młodoglacjalny Pasa Pojezierzy. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74950.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74982.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77789.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,105082.html	- położenie geograficzne pasa pojezierzy i jego podział - cechy rzeźby młodoglacjalnej - rzeki i jeziora - cechy klimatu (w tym cień opadowy) i kompleksy leśne - ochrona przyrody w pasie pojezierzy	- omawia położenie geograficzne pasa pojezierzy i dokonuje jego podziału - charakteryzuje rzeźbę młodoglacjalną wymieniając jej główne cechy - potrafi scharakteryzować wody powierzchniowe, w tym genezę jezior - charakteryzuje klimat i największe kompleksy leśne - wie, co to cień opadowy -omawia ochronę przyrody pasa pojezierzy	
53.	1	Wpływ warunków naturalnych na rozwój gospodarczy Pasa Pojezierzy. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74957.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77805.html	- czynniki rozwoju przemysłu w pasie pojezierzy: lasy – przem. drzewno-papierniczy, jeziora – przem. rybny - znaczenie komunikacyjne połączeń rzeczno-jeziorno-kanałowych - rozwój turystyki - surowce mineralne: sól kamienna i	- omawia czynniki rozwoju przemysłu w pasie pojezierzy - omawia szlaki turystyczne i komunikacyjne - potrafi wskazać surowce mineralne występujące w pasie pojezierzy - potrafi wymienić i wskazać na mapie ośrodki przemysłowe oraz zakłady	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				potasowa, węgiel brunatny, ropa naftowa i gaz ziemny, rudy żelaza, surowce budowlane, wody mineralne - ośrodki przemysłowe – zakłady przemysłowe: chemiczne, gumowe, drzewno-papiernicze, spożywcze, samochodowe - rolnictwo: gleby, uprawy, chów zwierząt	przemysłowe: chemiczne, gumowe, drzewno-papiernicze, spożywcze, samochodowe - potrafi scharakteryzować rolnictwo: gleby, główne uprawy, zwierzęta hodowlane - charakteryzuje uzdrowiska
54.	1	Krajobraz staroglacjalny na Nizinach Środkowopolskich. http://www.scholaris.pl/frontend,4,87830.html	- położenie geograficzne pasa nizin środkowopolskich i jego podział - cechy rzeźby staroglacjalnej – denudacja form polodowcowych - rzeki i jeziora - cechy klimatu i kompleksy leśne - ochrona przyrody w pasie nizin	- omawia położenie geograficzne pasa nizin środkowopolskich i dokonuje jego podziału - charakteryzuje rzeźbę staroglacjalną wymieniając jej główne cechy – pradoliny, pokrywy lessowe, wysoczyzny - potrafi scharakteryzować wody powierzchniowe, w tym wyjaśnić brak jezior - charakteryzuje klimat i największe kompleksy leśne -omawia ochronę przyrody pasa nizin	
55.	1	Warunki rozwoju rolnictwa i przemysłu	- czynniki przyrodnicze rozwoju	- potrafi scharakteryzować	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			na Nizinach Środkowopolskich.	rolnictwa, uprawy i chów zwierząt - surowce mineralne - ośrodki przemysłowe i ważniejsze zakłady przemysłowe	warunki rozwoju rolnictwa: główne uprawy, zwierzęta hodowlane - omawia szlaki komunikacyjne - potrafi wskazać surowce mineralne występujące w pasie nizin - potrafi wymienić i wskazać na mapie ośrodki przemysłowe oraz ważne zakłady przemysłowe
56.	1	Zróznicowanie krajobrazowe Wyżyn Polskich. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74958.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74983.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77814.html		- położenie geograficzne pasa wyżyn i jego podział - charakterystyka poszczególnych wyżyn pod względem krajobrazowym: rzeźba, klimat, wody, surowce mineralne i zasoby naturalne	- omawia położenie geograficzne pasa wyżyn i dokonuje jego podziału - potrafi omówić zróznicowanie krajobrazowe poszczególnych wyżyn: rzeźba krasowa Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, kras gipsowy Niecki Nidziańskiej, góry rusztowe, krajobraz lessowy Wyżyny Sandomierskiej i Lubelskiej, zapadlisko górnośląskie
57.	1	Gospodarka na obszarze Wyżyn Polskich. http://www.scholaris.pl/frontend,4,75196.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,75196.html		- czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa: gleby (czarnoziemy, rędziny), uprawy i chów zwierząt - surowce	- potrafi scharakteryzować warunki rozwoju rolnictwa: gleby, główne uprawy, zwierzęta hodowlane - potrafi wskazać

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			tend,4,75177.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74963.html	mineralne: węgiel kamienny, rudy cynku i ołowiu, siarka, wody mineralne, surowce budowlane - ośrodki przemysłowe i ważniejsze zakłady przemysłowe oraz degradacja środowiska	surowce mineralne występujące w pasie wyżyn - potrafi wymienić i wskazać na mapie ośrodki przemysłowe oraz ważne zakłady przemysłowe - omawia degradację środowiska i formy jego ochrony
58.	1	Warunki rozwoju gospodarczego Kotlin Podkarpackich. http://www.scholaris.pl/frontend,4,90265.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90627.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74969.html	- położenie geograficzne Kotlin Podkarpackich i ich podział - charakterystyka środowiska (klimat, sieć rzeczna, gleby) i zagrożenie powodziowe - charakterystyka gospodarcza: surowce, przemysł i rolnictwo - główne miasta	- omawia położenie geograficzne Kotlin Podkarpackich i dokonuje ich podziału - charakteryzuje środowisko przyrodnicze oraz zna geologię (zapadlisko przedkarpackie) - potrafi omówić gospodarkę regionu: wskazuje surowce, główne ośrodki przemysłowe oraz uprawy i chów zwierząt - potrafi omówić zagrożenie powodziowe pasa kotlin	
59.	1	Krajobrazy i gospodarka Karpat Polskich. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74964.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74984.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77828.html	- położenie geograficzne Karpat i ich podział - piętrowość klimatyczno-roślinna w górach - krajobraz alpejski-wysokogórski Karpat Wysokich	- omawia położenie geograficzne Karpat i dokonuje ich podziału - omawia piętrowość klimatyczno-roślinna w górach - potrafi omówić krajobraz wysokogórski-	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			http://www.scholaris.pl/frontend,4,74965.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74967.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,108031.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74966.html	- zjawiska krasowe w Tatrach Zachodnich i Pieninach - walory turystyczne Karpat - ochrona środowiska – parki narodowe http://www.scholaris.pl/frontend,4,90500.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,90504.html	południowy Karpat Wysokich - omawia zjawiska krasowe w Tatrach Zachodnich i Pieninach - charakteryzuje walory turystyczne i ochronę środowiska Karpat – parki narodowe http://www.scholaris.pl/frontend,4,77823.html	
60.	1	Atrakcyjność krajobrazowa i gospodarcza Sudetów. http://www.scholaris.pl/frontend,4,74970.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74985.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74975.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,74971.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,77834.html	karta pracy http://www.scholaris.pl/frontend,4,89692.html	scenariusz http://www.scholaris.pl/frontend,4,90497.html	- położenie geograficzne Sudetów i ich podział - budowa geologiczna - klimat i wody, w tym mineralne - skały i minerały oraz surowce mineralne - rolnictwo Przedgórze Sudeckiego - atrakcyjność turystyczna Sudetów - zagrożenie środowiska i jego ochrona oraz parki narodowe - stare góry http://www.scholaris.pl/frontend,4,108022.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,93000.html	- omawia położenie geograficzne Sudetów i dokonuje ich podziału - potrafi omówić budowę geologiczną - charakteryzuje klimat i wody - wskazuje uzdrowiska i wymienia wody mineralne - wymienia i wskazuje na mapie skały i minerały oraz surowce mineralne - omawia rolnictwo Przedgórze Sudeckiego - charakteryzuje walory turystyczne Sudetów - omawia zagrożenie środowiska i jego ochrona oraz parki narodowe

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

61-62. Proponowane: lekcja powtórzeniowa i sprawdzian wiadomości.

Klasa III

1.		1	Lekcja organizacyjna – przedmiotowy sposób oceniania na lekcjach geografii.	- PSO - wymagania edukacyjne - sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów	- wymienia przedmiotowe zasady oceniania z geografii - wskazuje sposoby oceniania osiągnięć uczniów oraz sposoby poprawy ocen niezadowolających
2.	Sąsiedzi Polski	1	Potęga gospodarcza Niemiec.	- położenie geograficzne Niemiec - krainy geograficzne i cechy środowiska przyrodniczego - charakterystyka ludności Niemiec - cechy gospodarki	- omawia położenie geograficzne Niemiec - charakteryzuje krainy geograficzne i cechy środowiska przyrodniczego - omawia strukturę narodowościową i napływ imigrantów oraz ujemny przyrost naturalny - wyjaśnia przyczyny i skutki rozwoju gospodarczego Niemiec, wskazuje największe okręgi i ośrodki przemysłowe
3.		1	Wykorzystanie gospodarcze środowiska przyrodniczego w Rosji.	- położenie Rosji w Europie i Azji (w tym Obwód Kaliningradzki jako eksklawa), państwa sąsiadujące i oblewające wody - zróżnicowanie środowiska przyrodniczego:	- omawia położenie Rosji w Europie i Azji (w tym Obwód Kaliningradzki jako eksklawa), państwa sąsiadujące i oblewające wody - charakteryzuje środowisko przyrodniczego:

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				ukszałtowanie powierzchni, wody powierzchniowe, strefy klimatyczne i roślinne - charakterystyka ludności: niska gęstość zaludnienia, ujemny przyrost naturalny, zróżnicowanie narodowościowe, językowe i religijne - cechy gospodarki: eksport surowców mineralnych, różnice gospodarcze między częścią europejską i azjatycką, niski poziom rolnictwa	ukszałtowanie powierzchni, wody powierzchniowe, strefy klimatyczne i roślinne - potrafi omówić problemy ludnościowe: niską gęstość zaludnienia, ujemny przyrost naturalny, zróżnicowanie narodowościowe, językowe i religijne - omawia cechy gospodarki: eksport surowców mineralnych, różnice gospodarcze między częścią europejską i azjatycką, niski poziom rolnictwa
4.	1	Współczesne przemiany społeczne i gospodarcze Ukrainy.	- położenie geograficzne Ukrainy - środowisko naturalne - charakterystyka ludności - cechy gospodarki	- omawia położenie geograficzne Ukrainy - omawia cechy środowiska przyrodniczego - omawia strukturę narodowościową i ujemny przyrost naturalny - wyjaśnia przyczyny powolnych przemian gospodarczych na Ukrainie: prywatyzację gospodarstw rolnych i zakładów przemysłowych, inwestycje zagraniczne i poprawę standardu życia mieszkańców	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5.		1	Nasi południowi sąsiedzi: Czechy i Słowacja.	- położenie geograficzne Czech i Słowacji - środowisko naturalne - ludność i urbanizacja - cechy gospodarki	- omawia położenie Czech i Słowacji - krajów bez dostępu do morza - charakteryzuje warunki naturalne środowiska - omawia ludność: strukturę narodowościową, przyrost naturalny, gęstość zaludnienia oraz wyjaśnia wysoki stopień urbanizacji w Czechach, a niski na Słowacji - omawia rozwój gospodarczy Czech - omawia sytuację gospodarczą Słowacji: wzrost usług i znaczenie turystyki

6.	Europa	1	Poznajemy Europę. http://www.scholaris.pl/frontend/4,103946.html	- położenie geograficzne Europy i jej umowna granica z Azją - elementy linii brzegowej - budowa geologiczna i rzeźba terenu	- określa położenie geograficzne Europy, wskazuje na mapie świata - potrafi wskazać i wymienić obiekty na granicy Europy z Azją - wskazuje na mapie najważniejsze wyspy, półwyspy, zatoki, cieśniny - omawia budowę geologiczną i rzeźbę terenu

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

7.		1	Wpływ klimatu na szatę roślinną i sieć wodną Europy.	- czynniki klimatotwórcze - strefy klimatyczno-roślinne Europy - wody powierzchniowe: sieć rzeczna i jeziora	- omawia czynniki kształtujące klimat Europy - omawia strefy i typy klimatyczne Europy: kontrasty termiczne i opadowe, oblicza wskaźniki klimatyczne (średnią temperaturę, amplitudę temperatury i sumę opadów), rysuje klimatodiagram - wskazuje na zależność między strefami klimatu i strefami roślinnymi, omawia roślinność w poszczególnych typach klimatu - potrafi opisać i wskazać sieć rzeczna i jeziora Europy
8.		1	Podział geopolityczny Europy. http://www.scholaris.pl/frontend,4,108049.html	- podział polityczny Europy - regiony geopolityczne - europejskie naj: państwa największe i najmniejsze, najludniejsze i najmniej zaludnione, najbogatsze i najbiedniejsze	- potrafi omówić podział polityczny i regionalny Europy - wskazuje państwa i ich stolice - podaje przykłady państw największych i najmniejszych, najludniejszych i najmniej zaludnionych, najbogatszych i najbiedniejszych
9.	Regiony Europy	1	Europa Północna – gospodarcze wykorzystanie środowiska przyrodniczego. http://www.scholaris.pl/	- państwa Europy Północnej – państwa skandynawskie - cechy demograficzne: starzejące się	- omawia położenie państw skandynawskich - określa cechy społeczeństwa starzejącego się - omawia

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			tend.4.108044.html scenariusz UE http://www.scholaris.pl/frontend/4,93096.html	społeczeństwo i ujemny przyrost naturalny - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energetyka wodna, wiatrowa i geotermia - duża lesistość – rozwój przemysłu celulozowo-papierniczego i meblarskiego - rozwój portów morskich – wpływ ciepłego prądu morskiego - rybołówstwo - rolnicza Dania i południowa Szwecja; hodowla reniferów - surowce mineralne regionu: ropa naftowa i gaz ziemny, rudy żelaza - turystyka w krajach skandynawskich	wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energetyka wodna, wiatrowa i geotermia - wyjaśnia znaczenie dużej lesistości dla gospodarki - wyjaśnia znaczenie ciepłego prądu morskiego dla rozwoju portów - wskazuje na mapie łowiska w pobliżu Norwegii i Islandii - charakteryzuje rolnictwo Danii i południowa Szwecji oraz hodowlę reniferów w północnej Skandynawii - wskazuje miejsca występowania surowców mineralnych regionu: ropy naftowej i gazu ziemnego, rud żelaza - charakteryzuje rozwój turystyki – fiordy, lodowce, wulkany, jeziora, wybrzeża
10.	1	Francja - największy producent żywności w Europie	- położenie Francji - cechy środowiska: klimat, rzeźba, gleby, które sprzyjają rolnictwu - czynniki pozaprzyrodnicze	- określa położenie Francji - omawia cechy środowiska: klimat, rzeźba, gleby, które sprzyjają rolnictwu - wymienia czynniki pozaprzyrodnicze	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				rozwoju rolnictwa - cechy rolnictwa towarowego: produkcja roślinna i zwierzęca - baza surowcowa dla przemysłu spożywczego - Francja jako czołowy producent żywności w Europie	rozwoju rolnictwa - omawia cechy rolnictwa towarowego oraz produkcję roślinną i zwierzęcą - omawia bazę surowcową dla przemysłu spożywczego - wskazuje Francję jako czołowego producenta żywności w Europie
11.	1	Restrukturyzacja przemysłu w Zagłębiu Ruhry w Niemczech. Film http://www.scholaris.pl/frontend/4,104939.html	- restrukturyzacja przemysłu - nowoczesne technologie w przemyśle (hi-tech) - rozwój usług - korzystne zmiany w środowisku przyrodniczym - centra kulturalno-rozrywkowe	- wyjaśnia pojęcie restrukturyzacji przemysłu; likwidacja przemysłu ciężkiego - omawia nowoczesne technologie w przemyśle (hi-tech) - charakteryzuje rozwój usług - omawia korzystne zmiany w środowisku przyrodniczym - omawia zmiany w zagospodarowaniu terenów po zamkniętych kopalniach i zakładach	
12.	1	Londyn – światowa metropolia.	- charakterystyka Londynu – położenie, układ przestrzenny, liczba mieszkańców, obszar metropolitarny, węzeł komunikacyjny: porty lotnicze i morskie, centrum finansowe i	- charakteryzuje Londyn pod względem położenia, układu przestrzenny, liczby mieszkańców, obszar metropolitarny - omawia Londyn jako węzeł komunikacyjny: porty lotnicze i morskie	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				inwestycyjne - znaczenie metropolii w świecie	- omawia Londyn jako centrum finansowe i inwestycyjne - wskazuje Londyn jako najważniejszą europejską metropolię i jedną z najważniejszych na świecie
13.		1	Kraje alpejskie - gospodarcze wykorzystanie środowiska przyrodniczego. http://www.scholaris.pl/frontend/4,103510.html	- podział i położenie krajów alpejskich - cechy środowiska naturalnego - kraje wysoko rozwinięte – dobrze rozwinięty sektor usług, rozwój turystyki - ochrona środowiska, parki narodowe i rezerваты	- dokonuj e podziału i omawia położenie geograficzne krajów alpejskich - charakteryzuje cechy środowiska: rzeźbę/krajobraz wysokogórski, piętrowość klimatyczno-roślinną - wyjaśnia gospodarcze wykorzystanie środowiska przyrodniczego: energetyka odnawialna, rozwój usług turystycznych, wypoczynkowych i sportowych - wskazuje Szwajcarię jako centrum finansowe/bankowe świata i jako jeden z najbogatszych krajów - omawia ochronę środowiska, parki narodowe i rezerваты
14.		1	Rozwój turystyki w Europie Południowej.	- kraje Europy Południowej - walory przyrodnicze: wyspy,	- wymienia i wskazuje kraje Europy Południowej - omawia walory

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				góry, rzeźba krasowa, różne typy wybrzeży, klimat śródziemnomorski - walory pozaprzyrodnicze: zabytki kultury greckiej, rzymskiej, arabskiej, itp.; obiekty sakralne, muzea, folklor - infrastruktura turystyczna	przyrodnicze: wyspy, góry, rzeźba krasowa, wybrzeże dalmatyńskie i lagunowe, klimat śródziemnomorski - omawia walory kultury śródziemnomorskiej: zabytki kultury greckiej, rzymskiej, arabskiej, itp.; obiekty sakralne, muzea, folklor - omawia infrastrukturę turystyczną: bazę noclegową i gastronomiczną, szlaki turystyczne
15.		1	Moje turystyczne destynacje w Europie.	- wyznaczanie szlaków turystycznych po Europie - krainy na szlaku - państwa, stolice i inne miasta na szlaku - zabytki i walory przyrodnicze	- opracowuje szlak turystyczny po Europie - wymienia i wskazuje krainy na szlaku - wymienia i wskazuje państwa, stolice i inne miasta na szlaku - omawia zabytki i walory przyrodnicze

16-17. Proponowane: lekcja powtórzeniowa i sprawdzian wiadomości.

18.	Wybrane regiony świata	1	Azja – położenie, linia brzegowa i budowa geologiczna. http://www.scholaris.pl/frontend,4,103943.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,75138.html	- położenie matematyczno-geograficzne Azji - elementy linii brzegowej - formy ukształtowania powierzchni (struktury najstarsze	- określa położenie matematyczno-geograficzne Azji, wskazuje skrajne przylądki na mapie - wskazuje na mapie najważniejsze wyspy, półwyspy, zatoki, cieśniny - omawia budowę

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				i najmłodsze) - deniwelacje – najwyżej i najniżej położone punkty na Ziemi - aktywność sejsmiczna: wulkanizm, trzęsienia ziemi, tsunami	geologiczną i rzeźbę terenu oraz wskazuje struktury najstarsze i najmłodsze - wskazuje najwyżej i najniżej położone punkty na Ziemi - omawia aktywność sejsmiczną: wulkanizm, trzęsienia ziemi, tsunami i zagrożenia z nimi związane
19.		1	Sieć rzeczna i strefy klimatyczno-roślinne Azji. http://www.scholaris.pl/frontend_4,103497.html	- sieć rzeczna i jeziora Azji - czynniki klimatotwórcze - strefy klimatyczne i typy klimatów - kontrasty klimatyczne: cyrkulacja monsunowa i tajfuny, kontrasty termiczne i opadowe - analiza klimatogramów - strefy klimatyczne i charakterystyczne rośliny	- potrafi opisać i wskazać sieć rzeczna i jeziora Azji - omawia czynniki kształtujące klimat Azji: szerokość kontynentu, duże wysokości, przewaga wyżyn i gór, odległość od mórz i oceanów, prądy morskie - omawia strefy i typy klimatyczne Azji: kontrasty termiczne i opadowe, oblicza wskaźniki klimatyczne (średnią temperaturę, amplitudę temperatury i sumę opadów), rysuje klimatodiagram - omawia cyrkulację monsunową i tajfuny - wskazuje na zależność między strefami klimatu i strefami roślinnymi, omawia roślinność w poszczególnych typach

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

					klimate
20.		1	Chiny – najszybciej rozwijające się państwo świata.	- położenie geograficzne Chin - ludność Chin: nierównomierne rozmieszczenie, urbanizacja, problemy demograficzne - kierunki rozwoju gospodarczego - znaczenie Chin w gospodarce światowej	- określa położenie geograficzne Chin - charakteryzuje ludność Chin: nierównomierne rozmieszczenie, urbanizacja, problemy demograficzne - określa kierunki rozwoju gospodarczego - omawia znaczenie Chin dla gospodarki światowej
21.		1	Japonia – kraj nowoczesnej gospodarki. http://www.scholaris.pl/frontend_4,103939.html	- wyspiarskie położenie Japonii - wpływ położenia tektonicznego na ukształtowanie powierzchni oraz procesy wulkaniczne i sejsmiczne - warunki klimatyczne związane z monsunami i tajfunami - przemysł high-tech - czynniki społeczno-kulturowe i ich wpływ na nowoczesność gospodarki	- omawia położenie Japonii - określa wpływ położenia tektonicznego na ukształtowanie powierzchni oraz procesy wulkaniczne i sejsmiczne - omawia warunki klimatyczne związane z monsunami i tajfunami - wymienia gałęzie przemysłu wysokich technologii (elektronika, nowoczesne środki transportu, przemysł optyczny i chemiczny) oraz jego cechy (wydajność, jakość, nowoczesność, automatyzacja prac - robotyka) - omawia wpływ czynników społeczno-kulturowych na

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

					nowoczesność gospodarki: zaangażowanie, doskonała organizacja pracy, duże nakłady na badania naukowe i na oświatę, innowacyjność)
22.		1	Indie – państwo kontrastów społecznych i gospodarczych.	- położenie geograficzne Indii - warunki naturalne i klęski żywiołowe - ludność Indii: eksplozja demograficzna, zróżnicowanie społeczeństwa/kasty - rozwój nowoczesnego przemysłu: biotechnologia, elektronika, informatyka	- omawia położenie Indii - omawia warunki naturalne i podaje przykłady klęsk żywiołowych - omawia ludność Indii: hinduizm, zróżnicowanie społeczeństwa/kasty, eksplozja demograficzna - omawia rozwój nowoczesnych gałęzi przemysłu: biotechnologia, elektronika, informatyka, przemysł kosmiczny i lotniczy
23.		1	Bliski Wschód – region „płynnego złota”, konfliktów zbrojnych i terroryzmu.	- położenie geograficzne regionu i państwa tam leżące - najstarsze cywilizacje regionu - bogactwo ropy naftowej i gazu ziemnego - nowoczesny przemysł chemiczny - miejsca konfliktów	- wskazuje państwa Bliskiego Wschodu i określa ich położenie - omawia najstarsze cywilizacje Bliskiego Wschodu - charakteryzuje bazę surowcową, z uwzględnieniem rejonu Zatoki Perskiej - omawia nowoczesny przemysł chemiczny

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				i ich geneza	- wskazuje miejsca konfliktów i podaje ich genezę
24.	1	Strefy klimatyczno-roślinno-glebowe Afryki. http://www.scholaris.pl/frontend_4,1055768.htm http://www.scholaris.pl/frontend_4,77737.html	- położenie geograficzne Afryki – symetryczność - czynniki klimatotwórcze Afryki, ze szczególnym uwzględnieniem cyrkulacji pasatowej (wyżów zwrotnikowych i niżu równikowego oraz prądów morskich) - strefy, roślinne i glebowe Afryki	- określa położenie geograficzne Afryki i wskazuje na jej symetryczność - charakteryzuje wpływ czynników klimatotwórczych Afryki, ze szczególnym uwzględnieniem cyrkulacji pasatowej (wyżów zwrotnikowych i niżu równikowego oraz prądów morskich) - charakteryzuje strefy, roślinne i glebowe Afryki	
25.	1	Deficyt wody na przykładzie Sahelu.	- pojęcie Sahelu i jego położenie oraz państwa tam leżące - warunki klimatyczne: wysoka temperatura, okresowość opadów - pasterstwo koczownicze i degradacja środowiska - racjonalne wykorzystanie wody na terenach suchych i okresowo suchych	- wyjaśnia pojęcie Sahelu i wskazuje państwa na nim leżące - charakteryzuje warunki klimatycznych: wysoka temperatura, okresowość opadów - charakteryzuje pasterstwo koczownicze i wyjaśnia przyczyny degradacji środowiska - omawia potrzebę racjonalnego wykorzystanie wody na terenach suchych i okresowo suchych	
26.	1	Problemy ludnościowe Afryki. http://www.scholaris.pl/frontend_4,1055768.htm	- wpływ warunków naturalnych na rozmieszczenie ludności: państwa o	- omawia wpływ warunków naturalnych na rozmieszczenie ludności: wskazuje	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

			tend.4.109650.html	największej i najmniejszej liczbie ludności - kraje najbogatsze i najbiedniejsze - klęski żywiołowe i plagi - niedożywienie, głód i brak wody przyczyną chorób i dużej śmiertelności - choroby Afryki: malaria, śpiączka, AIDS, Ebola (gorączka krwotoczna) - niski poziom życia: brak opieki zdrowotnej, analfabetyzm - konflikty zbrojne	państwa o największej i najmniejszej liczbie ludności - wskazuje kraje najbogatsze i najbiedniejsze - charakteryzuje przyczyny wysokiej śmiertelności: klęski żywiołowe i plagi, niedożywienie, głód i brak wody, choroby Afryki: malaria, śpiączka, AIDS, Ebola (gorączka krwotoczna) - omawia niski poziom życia: brak opieki zdrowotnej, analfabetyzm - omawia konflikty zbrojne: wewnętrzne i zewnętrzne
27.	1	Zróżnicowanie kulturowe i etniczne Ameryki Północnej i Południowej.	- rasy Ameryki i rdzenni mieszkańcy - pierwsi osadnicy i napływ imigrantów - grupy etniczne i przyczyny zróżnicowania kulturowego - wpływ kultury indiańskiej, europejskiej, afrykańskiej i azjatyckiej na wielokulturowość - języki urzędowe i	- wymienia rasy Ameryki i rdzennych mieszkańców, pierwszych osadników i omawia napływ imigrantów w ciągu wielu lat i obecnie - wskazuje grupy etniczne i omawia przyczyny zróżnicowania kulturowego - omawia wielokulturowość: tradycje indiańskie, europejskie, afrykańskie i azjatyckie	

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				religie	- wymienia języki urzędowe i religie
28.	1	Brazylia – największe państwo Ameryki Południowej.		- położenie geograficzne i środowisko Brazylii - Amazonia – największe „płuca świata” a skutki wylesiania poprzez rabunkowe wykorzystanie lasów - problemy ludnościowe Brazylii: wielkie miasta i dzielnice nędzy (favelhas)	- określa położenie geograficzne i środowisko Brazylii - omawia Amazonię – największe „płuca świata” oraz skutki wylesiania poprzez rabunkowe wykorzystanie lasów - omawia problemy wielkich miast: przeludnienie i dzielnice nędzy (favelhas)
29.	1	Stany Zjednoczone Ameryki - gospodarcze wykorzystanie środowiska przyrodniczego. http://www.scholaris.pl/frontend,4,92853.html		- położenie USA i warunki przyrodnicze - regiony rolnicze - bogactwo surowców mineralnych - okręgi przemysłowe - wykorzystanie odnawialnych źródeł energii - pozycja USA w gospodarce światowej i międzynarodowej wymianie handlowej	- omawia położenie USA - omawia regiony rolnicze na tle warunków przyrodniczych - wskazuje na korzystne warunki wydobycia surowców mineralnych - wskazuje okręgi przemysłowe - omawia wykorzystanie odnawialnych źródeł energii - wskazuje na wysoką pozycję USA w gospodarce światowej i międzynarodowej wymianie handlowej

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

30.		1	Cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych. http://www.scholaris.pl/frontend,4,93008.html http://www.scholaris.pl/frontend,4,93356.html	- położenie Australii i warunki przyrodnicze - baseny artezyjskie - kierunki gospodarki rolnej: hodowla owiec, uprawy rolne na południowych krańcach - bogactwo złóż surowców mineralnych - przemysł wydobywczy i przetwórczy	- omawia położenie Australii i warunki przyrodnicze - wyjaśnia pojęcie: baseny artezyjskie i omawia ich wykorzystanie w hodowli owiec - charakteryzuje rolnictwo części pd.- zach. i pd.-wsch. - wskazuje na bogactwo złóż surowców mineralnych i podaje miejsce w światowym wydobywaniu - wymienia rodzaje przemysłu przetwórczego wykorzystujące lokalne źródła surowców i związane z tym usługi
31.		1	Obszary okołobiegunowe – Antarktyka i Arktyka. http://www.scholaris.pl/frontend,4,93011.html	- pojęcie Antarktyki i Arktyki - położenie i warunki naturalne Antarktydy - główne cechy, przyczyny i skutki zmian klimatycznych - wydobywanie surowców mineralnych, zanieczyszczanie środowiska i zmniejszanie populacji zwierząt polarnych w Arktyce	- wyjaśnia pojęcia: Antarktyka i Arktyka - omawia położenie i warunki naturalne Antarktydy - wyjaśnia główne cechy, przyczyny i skutki zmian klimatycznych - charakteryzuje wydobywanie surowców mineralnych, zanieczyszczanie środowiska i zmniejszanie populacji zwierząt polarnych w Arktyce

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

32-33. Proponowane: lekcja powtórzeniowa i sprawdzian wiadomości.

34.		1	Powtórzenie wiadomości o poznanych kontynentach. http://www.scholaris.pl/frontend,4,90610.html	- porównanie kontynentów: położenie geograficzne, warunki naturalne - zmiany środowiska wywołane gospodarczym wykorzystaniem środowiska przez człowieka - zagrożenia ekologiczne: regiony klęsk żywiołowych, degradacja środowiska	- potrafi omówić położenie geograficzne, warunki naturalne poznanych kontynentów - wskazuje na zmiany środowiska wywołane gospodarczym wykorzystaniem środowiska przez człowieka i jego konsekwencje dla życia ludzi - omawia zagrożenia ekologiczne: regiony klęsk żywiołowych, degradacja środowiska

5. Oczekiwane osiągnięcia ucznia

- W propozycjach programowych wymieniłem szczegółowe osiągnięcia uczniów, które powinni osiągnąć po każdej jednostce lekcyjnej
- Dodatkowo w/w osiągnięcia będą sprawdzane po każdym dziale w postaci sprawdzianu, testu, kartkówki lub odpowiedzi ustnej, a także na podstawie prac zespołowych/grupowych podczas lekcji w terenie
- Inną możliwością sprawdzenia osiągnięć ucznia będą próbne egzaminy lub testy diagnostyczne, które w miarę możliwości powinny być przeprowadzone po każdym semestrze oraz podczas prób ogólnopolskich; część z nich może być przeprowadzona na sprzęcie dostępnym w szkole (np. testy on-line)

6. Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć uczniów

I. Ocenie podlegają:

1. Wiadomości z zakresu geografii:

- a) znajomość faktów,
- b) rozumienie i stosowanie pojęć,
- c) znajomość i rozumienie prawidłowości i teorii,
- d) przedstawianie i wyjaśnianie zdarzeń, zjawisk i procesów.

2. Umiejętności przedmiotowe z zakresu:

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- a) posługiwanie się pomocami dydaktycznymi (podręcznikiem, mapami, rocznikami statystycznymi, schematami i zestawieniami tabelarycznymi, diagramami itp.),
- b) pozyskiwanie, wykorzystanie i przetwarzanie informacji,
- c) interpretacja i rozumienie tekstów geograficznych,
- d) analiza i interpretacja wyników obserwacji i doświadczeń geograficznych,
- e) analiza map różnej treści,
- f) zastosowanie informacji geograficznych w celu rozwiązania zadań praktycznych i problemów życia codziennego,
- g) umiejętność wyszukiwania i interpretacja danych statystycznych,
- h) selekcjonowanie, porównywanie, grupowanie informacji według określonych kryteriów,
- i) ocenianie i rozumienie problemów w różnych skalach przestrzennych i czasowych,
- j) interpretacja, analiza i ocena poznanych związków przyczynowo-skutkowych (człowiek-przyroda-gospodarka).

3. Umiejętności kluczowe

- a) **samodzielność** (planowanie, organizowanie i ocenianie własnej nauki, przyjmowanie za nią odpowiedzialności, dokonywanie dojrzałych wyborów),
- b) **kreatywność** (wykorzystanie informacji z różnych źródeł, rozwiązywanie problemów w sposób twórczy),
- c) **praca w grupie** (skuteczne porozumiewanie się w różnych sytuacjach, prezentacja własnego punktu widzenia i uwzględnianie poglądów innych ludzi, przyswajanie sobie metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych),
- d) **aktywna postawa na lekcji** (prezentacja wiedzy i umiejętności nabytych w trakcie edukacji).

II. Narzędzia pomiaru (sposoby sprawdzania wiadomości i umiejętności)

1. Wiadomości

- a) odpowiedź ustna z bieżącego materiału,
- b) dłuższa wypowiedź z powtarzanego materiału,
- c) sprawdziany pisemne:
 - kartkówka obejmująca 3-4 ostatnie tematy,
 - prace klasowe, testy po każdym dziale, zapowiedziane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem,
- d) projekty:
 - praca pisemna w postaci dłuższego opracowania (np. monografia regionu, charakterystyka krainy geograficznej, opis i analiza problemu itp.),
 - referat – krótka prezentacja na określony temat,
- e) praca domowa wykonana w zeszycie bądź w innej ustalonej z nauczycielem formie (np. tabeli, planszy, plakatu, modelu itd.),
- f) udział w konkursach przedmiotowych (zajęcie punktowanego miejsca),
- g) przygotowanie wystąpień i udział w sesjach popularno-naukowych.

2. Umiejętności

- a) sprawne posługiwanie się podstawowymi pomocami dydaktycznymi,
- b) umiejętność czytania map różnej treści,
- c) analizowanie rysunków, schematów, diagramów itp.,
- d) umiejętność prowadzenia obserwacji geograficznych i ich interpretacja,
- e) aktywna postawa ucznia na lekcji,
- f) współpraca w grupie i twórcze rozwiązywanie problemów naukowych.

III. Kryteria oceniania

1. Wypowiedzi ustne punktowane oceną:

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- 1 (ndst) – wypowiedź z poważnymi błędami merytorycznymi, niesamodzielna, pomijająca najważniejsze zagadnienia, nieznajomość podstawowych faktów geograficznych, błędy językowe.
- 2 (dop) – wypowiedź z niewielkimi błędami merytorycznymi, niesamodzielna, niepełna, błędy językowe.
- 3 (dst) – wypowiedź z mało istotnymi błędami merytorycznymi, niepełna, samodzielna, omówienie podstawowych zagadnień.
- 4 (db) – wypowiedź bezbłędna, samodzielna, niepełna, uporządkowane przytaczanie faktów, poprawny język.
- 5 (bdb) – wypowiedź bezbłędna samodzielna, wyczerpująca bez wiadomości wykraczających poza program, swobodne operowanie faktami, integracja wiedzy z różnych dziedzin.
- 6 (cel) – wypowiedź bezbłędna, samodzielna, wyczerpująca, wykraczająca poza program, swobodne operowanie faktami, widoczne zaangażowanie ucznia w proces dydaktyczny.

2. Dłuższe opracowania ustne lub pisemne oraz prace domowe – system punktacji jak przy wypowiedziach ustnych

3. Prace klasowe, testy, klasówki i inne sprawdziany z punktowanymi odpowiedziami oceniane są według następującej skali procentowej:

Oceny	Procentowy udział punktów
niedostateczny	0–38% punktów
dopuszczający	39–54% punktów
dostateczny	55–70% punktów
dobry	71–85% punktów
bardzo dobry	86–100% punktów
celujący	86–100% punktów oraz zadanie wykraczające

IV. Wystawianie oceny semestralnej

Ocenę semestralną wystawiamy na podstawie ocen uzyskanych za:

- a) prace pisemne – 2-3 oceny,
- b) odpowiedzi ustne – 1-2 oceny,
- c) umiejętności przedmiotowe – 1-2 oceny,
- d) inne formy pracy (plakat, projekt, referat itp.) – 1-2 oceny,
- e) prace domowe wykonane w zeszycie bądź w innej ustalonej z nauczycielem formie, systematyczne, kreatywne prowadzenie zeszytu, wskazujące na ustawiczne pogłębianie wiedzy zgodnie z zaleceniami nauczyciela – 1-2 oceny,
- f) udział w konkursach przedmiotowych i olimpiadach (zajęcie punktowanego miejsca),
- g) przygotowanie wystąpień i udział w sesjach naukowych.

Projekt „Nowoczesna edukacja przedmiotów ścisłych i humanistycznych” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Oprócz ustalenia przedmiotu i kryteriów oceniania istotne jest również sformułowanie przedmiotowego systemu oceniania w formie kontraktu zawieranego między nauczycielem a uczniami. Należy w nim określić indywidualne zasady pracy nauczyciela i ucznia:

- możliwość poprawy ocen niesatysfakcjonujących (forma poprawy i termin),
- sposób zaliczenia obowiązkowych prac przez uczniów nieobecnych z powodów uzasadnionych,
- konsekwencje dla uczniów uchylających się od odpowiedzi i zapowiedzianych prac pisemnych itp.

Wskazane jest dokonanie w takim kontrakcie zapisów mówiących o promowaniu ucznia systematycznego, aktywnego na lekcjach, kreatywnego, zainteresowanego przedmiotem, poszerzającego swoją wiedzę i rozwijającego swoją osobowość.

Przedmiotowy system oceniania jest spójny z załączonym do statutu szkoły wewnątrzszkolnym systemem oceniania.

